

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 15 yanvar 2022-ci il №4 (2615) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV: Sülh müqaviləsi imzalanırsa da, imzalanmasa da, biz öz hərbi gücümüzü daim artıracağıq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 12-də yerli televiziya kanallarına müsahibə verib. Dövlətimizin başçısı müsahibədə jurnalistlərin Azərbaycanla 2021-ci ildə iqtisadi, sosial sahələrdə görülən işlərə, Azərbaycan ilə Ermənistan arasındakı münasibətlərə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan yenidənqurma işlərinə, ölkəmizin xarici siyasətinə və digər məsələlərə dair suallarını cavablandırıb.

Müsahibədə öz əksini tapan Azərbaycan ilə Ermənistan arasındakı münasibətlərə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan yenidənqurma işləri, ordu quruculuğu ilə bağlı ünvanlanan sualları və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin cavablarını təqdim edirik.

- Cənab Prezident, İkinci Qarabağ müharibəsi başlayanda da, başa çatanda da Siz Hərbi Hospitala yollandınız və yaralıların yanında oldunuz, bu gün də onların yanındasınız. Təkcə onların yox, ümumiyyətlə, şəhid ailələri, müharibə əlillərinə dövlətin qayğı və diqqətini və onların sosial rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işləri necə qiymətləndirirsiniz?

- Mən bütövlükdə deyə bilərəm ki, bu sahədə Azərbaycan dünyə miqyasında öz modelini ortaya qoyur. Çünki dünyada bir çox ölkələr müharibə şəraitində olublar. O ölkələrin təcrübəsini biz bilirik, öyrənirik. Görürük ki, Azərbaycanda şəhid ailələrinə, qazilərə və müharibədən əziyyət çəkmiş insanlara göstərilən diqqət, doğrudan da, nümunəvi sayıla bilər. Çünki elə təşəbbüslər irəli sürülür ki, başqa ölkələrdə biz buna rast gəlmirik. Məsələn, Şəhid ailələrinə, müharibə əlillərinə dövlət tərəfindən mənzillərin verilməsi. Bu, bizim təşəbbüsümüz idi. Bu günə qədər bu kateqoriyadan olan 10 minə yaxın insan mənzillərlə təmin edilib. Minik avtomobilləri ve-

rilir, 7400 avtomobil verilib. Növbədə duranlar, yəni, Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları və qaziləri artıq yaxın gələcəkdə tam təmin ediləcəklər. Təkcə keçən il Birinci Qarabağ müharibəsi şəhidlərinin ailələri və qaziləri evlərlə təmin edilib. Onlardan 850 nəfəri mənzillərlə təmin edilib, İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları, yəni, qaziləri və şəhid ailələri, onlara da 750 mənzil verilib, bu proses davam etdirilir. Hesab edirəm ki, Birinci Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş bu kateqoriyadan olan insanlara bəlkə də iki il ərzində, tam, yəni, növbədə duranlara mənzillər veriləcək. İkinci Qarabağ müharibəsində, həmçinin yaxın bir neçə il ərzində bu şərait yaradılacaq. Yəni, bir daha demək istəyirəm ki, bu, sırf bizim təşəbbüsümüzdür. Biz bunu heç yerdə görməmişik, bu təcrübəni heç yerdən gətirməmişik. Sadəcə olaraq, bu həssas kateqoriyadan olan insanlara müəyyən dərəcədə təsəlli vermək və onların dərdinə şərik olmaq üçün biz bu addımı atırıq. Əlbəttə, bu, böyük vəsait tələb edir. İndi hər kəs bilir ki, bir mənzilin qiyməti neçəyə başa gəlir və bu, büdcə üçün böyük bir yüküdür. Amma biz bu yükün altına girmişik və sona qədər bu işi aparacağıq, bu kateqoriyadan olan ta axırıncı insan mənzillə, avtomobillə təmin olunana qədər bu məsələ ilə məşğul olacağıq.

Eyni zamanda, şəhid ailələrinin sosial təminatı da yax-

şılaşır. Onlara nəzərdə tutulmuş müavinətlərin məbləği müntəzəm olaraq artırılır. Biz daim onları diqqət mərkəzində saxlayacağıq. Bu kateqoriyadan olan insanları, xüsusilə İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra işlə təmin etmək üçün Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə təlimat verilib. Artıq bu prosese start verilib. Müharibə zamanı əlini, qolunu, ayağını itirmiş qazilərə ən müasir protezlər təqdim edilir. Bu proses artıq başa çatmaq üzrədir. Onları normal həyata qaytarmaq üçün biz bunu edirik, özü də bu protezlər ən son texnologiyadır. Yəni, Avropanın ən qiymətli, ən bahalı, ən son texnologiyası olan protezlərdir ki, insan normal yaşaya bilər, yeriyə bilər, futbol oynaya bilər. Hətta indi əlini, qolunu itirmiş insan da artıq normal həyata qayıda bilər. Yəni, bu, əsas faktorlardır. Əlbəttə ki, bu siyasət və mənim bu kateqoriyadan olan insanlarla daim təmaslarım cəmiyyətə də göndərilən çox ciddi siqnalıdır. Görürəm ki, cəmiyyətdə də bu kateqoriyadan olan insanlara xüsusi isti münasibət var. O cümlədən biznes strukturları, onlara da mən dəfələrlə müraciət etmişəm ki, bu kateqoriyadan olan insanlara qayğı göstərsinlər, hərəsi imkan daxilində - həm işlə təmin etmək üçün, həm onlara maddi yardım göstərmək üçün. Yəni, özləri bu təşəbbüsü göstərsinlər. Bütövlükdə, hesab edirəm ki, cəmiyyətdə bu məsələ ilə bağlı

çox düzgün istiqamət var, vahid fikir var. Hər birimiz imkan daxilində bu insanlara daim yardım etməliyik. Atasız qalan uşaqlara yardım etməliyik və edəcəyik.

- Cənab Prezident, icazənilə, müharibədən sonrakı məsələ ilə bağlı fikirlərinizi daha da genişləndirərdik. Siz qeyd etdiniz ki, sosial dəstək tədbirləri görülür. Eyni zamanda, ötən il nəzər saldıqda görürük ki, Siz tarixə ekskursiya etdiniz, yəni, biz tarixə baxsaq görərik ki, müharibədən sonrakı bərpa-yenidənqurma üçün bir çox planlar həyata keçirilib. Beynəlxalq donorların dəstəyindən istifadə olunub. Azərbaycan öz resurslarına güvənib, təbii ki, burada təkcə maliyyə resurslarından söhbət getmir. Ötən il işğaldan azad olunan ərazilərdə hansı işlərin görülməsi nəzərdə tutulur?

- Keçən il çox böyük proqram icra edilməyə başlanmışdır. Bu işləri sadalamaq üçün çox vaxt lazımdır. Amma əsas məsələləri mən bir daha qeyd etməliyəm, Azərbaycan vətəndaşları görsün ki, müharibədən çıxmış ölkələrin təcrübəsinə nəzər saldıqda bu, doğrudan da, miqyas baxımından tarix boyu ən genişmiqyaslı proqramdır. Bu proqramın qeyd etdiyiniz kimi, özəlliyi ondadır ki, biz heç kimdən yardım istəmədən və almadan öz vəsaitimiz hesabına bunu həyata keçiririk.

Əlbəttə ki, burada da ardıcılıq olmalı idi. Bu ardıcılıq məntiqə əsaslanmalı idi. İlk növbədə, nə lazımdır? İlk növbədə, minalardan təmizləmə işləri aparılmalıdır. Bu sahədə həm ANAMA, həm Müdafiə Nazirliyi fəal işləyirlər, eyni zamanda, Fövqəladə Hallar Nazirliyi. Bu proses gedir. Əfsuslar olsun ki, bu günə qədər biz insanları itiririk. Müharibədən sonra 200-ə yaxın Azərbaycan vətəndaşı - mülki və hərbi vətəndaş ya həlak olub, ya da ki, ciddi yaralanıb. Ona görə bu işləri görmədən biz genişmiqyaslı qayıdış proqramına başlamaq bilmərik. Ona görə mən təmizləməklə bağlı, ilk növbədə, infrastrukturun keçdiyi yerlər diqqət mərkəzində idi, yəni, elektrik xətləri, yollar. O sahələr təmizlənməli idi ki, artıq biz bu işlərə başlaya bilərik. Digər tərəfdən baş planı hazır olan şəhərlərin də minalardan təmizlənməsi prosesi sürətlə gedir, xüsusilə Şuşa və Ağdam şəhərlərində bu proses sürətlə gedir. İlk növbədə, biz bundan başqa elektrik təmir-yararatmaçıyıq. Çünki azad edilmiş torpaqların, xüsusilə dağlıq ərazilərin relyefi belədir ki, əgər orada infrastruktur olmasa, hərbiçilər üçün xidmət aparmaq çox çətin olacaq, bəlkə də mümkün-süz olacaq. İndi təsəvvür edin, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının Ermənistanla həmsərhəd olan hissələrində sovet vaxtında heç bir yaşayış məntəqəsi olmayıb, on kilometrə sərhəddən içəriyə doğru məsafədə heç kim yaşamayıb, heç bir yol olmayıb. Oktyabr ayından qar yağmaya başlayır, may ayında əriyir. İndi təsəvvür edin, biz qısa müddət ərzində hansı işləri görməliydik? Deyə bilərəm ki, bunu bir çoxları bilmir. Təkcə o bölgələrdə - Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Qubadlı - Ermənistanla həmsərhəd olan yerlərdə biz 700 kilometrə yaxın yol çəkmişik. Yəni, bu, xidməti yol sayıla bilər, hərbi yol sayıla bilər. Mövqələrə gedən yoldur, sərhədlərə gedən yoldur, yüksək dağlara, təpələrə gedən yoldur. Texnikanı gətirməliydik, mütəxəssisləri gətirməliydik. O tərəfdən bizim işçilərə müntəzəm olaraq atəş açılır. Ermənistan əfsuslar olsun ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən axıra qədər dərslər çıxarmayıb.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV: Sülh müqaviləsi imzalanarsa da, imzalanmasa da, biz öz hərbi gücümüzü daim artıracacağıq

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Ona görə çox çətin bir şəraitdə bunu bacardıq və biz bu gün bütün sərhədböyü əsas məntəqələrdə yerləşdik. Nəinki yerləşdik, eyni zamanda, orada xidmət aparmaq üçün biz müasir infrastruktur qurduq. Çünki orada hava çox soyuqdur və xidmət aparmaq çox çətinidir. Qarın qalınlığı bəlkə də 3-4 metrdir. İndi isə həm təchizat, həm ərzaq, həm də yollar, elektrik xətləri çəkilib və orada biz indi normal xidmət aparırıq, amma erməni postlarına baxdıqda görürük ki, bunlar nə dərəcədə acınacaqlı vəziyyətdədir. Yəni, çadırlarda məskunlaşmalar və üşüyə-üşüyə, donadona orada güc-bəlaynan qalırlar. Ona görə yollar və elektrik xətləri həm də bu məqsəd üçün lazımdır. Çünki biz bu sərhədlərə çıxmalydıq, bu sərhədi qorumalydıq və bu gün buna nail olmuşuq - sərhədböyü Arazdan Murov dağına qədər. Eyni zamanda, elektrik təsərrüfatının yaradılması prosesinə start verildi və biz bütün azad edilmiş torpaqlarda bir ildə 7 yarımstansiya inşa etdik və bütün bu yarımstansiyaları ümumi dairəvi şəbəkəyə qoşduq. Heç biri indi avtonom qaydada işləmir. Yəni, orada, misal üçün, indi alınan güclər və su elektrik stansiyalarında istehsal edilən güclər ümumi şəbəkəyə daxil edilir. Beləliklə bu, bizə imkan verir ki, böhranlı vəziyyət yaranmasın. Bu da çox böyük və çətin bir iş idi. Təsəvvür edin, bir ildə 7 yarımstansiya, özü də o yerlərdə ki, yaşayış yoxdur, minalardır, heç bir infrastruktur yoxdur. Bu, böyük fədakarlıqdır. Xüsusilə, Kəlbəcər rayonuna qışda, qar şəraitində hündürlüyü 3500 metr olan Daşkəsəndən elektrik dirəkləri çəkildi, bu, doğrudan da, böyük fədakarlıqdır və bizim potensialımızı göstərir. Yəni, onu göstərir ki, biz təkə maliyyə baxımından müstəqil deyilik, eyni zamanda, texniki baxımdan, mütəxəssislər baxımından müstəqil. Heç kimdən yardım almamışıq, hər şeyi özümüz etmişik.

Ondan sonra şəhərlərarası yollar. Bu prosese start verildi və geniş vüsət almışdır. Göygöldən Kəlbəcəre uzunluğu 11 kilometrədən çox olan tunel çəkilib. Çünki qışda bu yoldan istifadə etmək demək olar ki, çox çətinidir. Kəlbəcər ilə Laçın arasında 4 kilometr uzunluğu olan ikinci tunel inşa edilir. Bu, nə verəcək? Onu verəcək ki, biz Kəlbəcəre rahatlıqla Göygöl-Gəncə istiqamətindən gələ bilərik, artıq həm strateji nöqtəyi-nəzərdən, həm də vətəndaşların ora qayıtması nöqtəyi-nəzərindən bütün məsələləri həll edə bilərik. Bərdə-Ağdam avtomobil yolu inşa edilir. Biz Naftalanı Talış və Suqovuşanla birləşdiririk. Bu da həm strateji nöqtəyi-nəzərdən, həm də turizm nöqtəyi-nəzərindən çox önəmli olacaqdır. Çünki Naftalan indi beynəlxalq turizm mərkəzinə

çevrilib və oradan Suqovuşan gölüne məsafə çox qısadır. O ərazini də, Ağdərə ərazisini də biz həm turizm mərkəzinə çevirmək fikrindəyik, eyni zamanda, insanların ora qayıtmasını təmin etməliyik. Digər yollar, məsələn, Füzuli-Şuşa yolu, Zəfər yolu bir ilə çəkilibdir. İkinci yol - magistral yol çəkilir, Füzuli-Hadrut, Füzuli-Cəbrayıl, Horadiz-Ağbənd, Zəngilan-Qubadlı-Laçın yolu, Laçın istiqamətində əlavə yolların çəkilməsi. Mən hamısını bəlkə də sadalaya bilmərəm, çünki o qədər çoxdur ki, onları yadda saxlamaq çətinidir.

Dəmir yolları. Artıq Bərdə-Ağdam dəmir yolunun inşasına başlamışıq. Horadiz-Ağbənd-Zəngəzur dəhlizinin bir parçası olan dəmir yolunun inşasına başlamışıq. Tarixi abidələrin bərpası. Şuşa şəhərində, görün, nə qədər böyük işlər görülüb. Eyni zamanda, Ağdam, Zəngilan, Hadrut, Daşaltı məscidlərinin təməli qoyulub və təmir işlərinə start verilib. Yəni, bunları sadalamaq üçün çox vaxt lazımdır, mən də çalışıram ki, hər bir layihəyə daim diqqət göstərim. Ona görə 2021-ci ildə azad edilmiş torpaqlarda dəfələrlə olmuşam və bu il artıq bu infrastruktur layihələri ilə yanaşı, şəhərsalma layihələri də icra ediləcək. Biz indi məktəblərin, xəstəxanaların təməlini qoyduq. Ağdam, Füzuli şəhərlərinin baş planı hazırdır. Digər şəhərlərin baş planlarının hazırlanması ilə bağlı müvafiq şirkətlərlə sazişlər imzalanıb. Biz istəyirik ki, hər şey əsaslı olsun. Həm tez edək, eyni zamanda, tələskənliyə yol verməyək. Çünki hər şey əsaslı olmalıdır və ora qayıdacaq insanlar ən yaxşı şəraitlə təmin edilməlidir. Çünki bu insanlar 30 il ağır vəziyyətdə yaşayırdılar. Düzdür, onların bir çoxu dövlət tərəfindən ayrılmış gözəl mənzillərdə yaşayırdı, ancaq onlar həmişə Vətən həsrəti ilə, öz torpaqlarının həsrəti ilə yaşamışlar. Biz elə şərait yaratmalıyıq ki, onlar bundan sonra rahat yaşasınlar. Ona görə həm vaxt itirməməliyik, həm də tələsməməliyik. Hər şey əsaslı olmalıdır, bütün inşaat işləri şəffaf, tender

əsasında aparılmalıdır. Xüsusi göstəriş verilib, maksimum şəffaflıq təmin edilməlidir. Əgər hər hansı bir xoşagəlməz halla üzləşsək, cəzamız çox sərt olacaqdır, bunu hər kəs bilməlidir və bilir.

Yenə də deyirəm, infrastruktur layihələri ilə bərabər, məsələn, Şuşada artıq yaşayış kompleksinin inşasına start verilib, təməli qoyulub, artıq praktiki inşaata başlayacağıq. Ağdamda, digər yerlərdə, kəndlərdə məktəb, xəstəxana. İndi Ağal kəndinin istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Yəni, genişmiqyaslı işdir, çox böyük işdir - həm texniki nöqtəyi-nəzərdən, maliyyə tutumu baxımından və məsuliyyət baxımından. Çünki bu, çox məsuliyyətli işdir, biz burada səhv buraxmamalıyıq.

- Cənab Prezident, CBC beynəlxalq kanal olduğuna görə icazənizlə, sualımı rus dilində vermək istərdim. Siz bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı layihələr barədə danışdınız. Bununla əlaqədar mən hərbi quruculuq məsələləri barədə danışmaq istərdim. Dekabrın 24-də Siz Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsinə səfəriniz çərçivəsində Komando qüvvələrinin formalaşması üzrə yeni hərbi hissənin açılış mərasimində iştirak etmişiniz. Siz orada qeyd etdiniz ki, icazənizlə, sitat gətirmək istərdim: "Bu hərbi hissənin ən böyük əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, müharibədən sonra biz ordu quruculuğu prosesini dayandırmamışıq, ordu üçün xərcləri azaltmamışıq, əksinə, artırıbmışıq". Bu, nəyə görə belə vacibdir və Azərbaycanın Vətən müharibəsində Qələbəsinə sonra qarşıdakı illərdə hərbi quruculuq necə həyata keçiriləcək?

- İşğal faktı nəzərə alınmaqla hərbi quruculuq məsələləri mənim gündəliyimdə həmişə birinci dərəcəli yer tutub. Bu mövzu həm mənim iş qrafikimdə, həm açıq çıxışlarımda, həm də həmkarlarımla əlaqələrimdə həmişə üstünlük təşkil edib. Təbii ki, bu

mövzu bütün xalqı birləşdirirdi və biz hamımız Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasını təmin etməyə çalışmışıq. Təsədüfi deyil ki, biz dövlət büdcəsini nəzərdən keçirən və hazırlayan vaxt mən həmişə göstəriş verirdim ki, ən böyük xərclər hərbi quruculuq üçün ayrılmalıdır. Bu, başqa amillərlə yanaşı, özünün haqlı olduğunu sübut edib. İndiki mərhələyə gəldikdə isə, mən bu barədə danışdım və siz tamamilə düzgün olaraq mənim sözlərimi xatırladınız ki, biz bir sıra amillər üzrə dayanmamalıyıq. İlk növbədə, ona görə ki, təəsüflər olsun, Ermənistanda həm iqtidarda, həm müxalifədə, həm də cəmiyyətdə güclü revansist əhval-ruhiyyə var. Təəsüf ki, biz bunu real həyatda da görürük. Elə dünən Azərbaycan hərbi qulluqçularına qarşı növbəti hərbi təxribat törədilib. Heç bir əsası olmayan bu təcavüz nəticəsində Azərbaycanın hərbi qulluqçusu öldürülüb. Bu, müharibədən sonra baş verən birinci hadisə deyil. Təəsüf ki, bizim bundan əvvəlki cəza xarakterli bütün cavab tədbirlərimiz Ermənistan üçün ibrət dərsi olmayıb. Dünənki hadisə də istisna deyil. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri cinayətkarları cəzalandırmaq üçün qəti tədbirlər görüblər və bu gün müdafiə nazirindən aldığımız məlumata görə düşmən tərəfin 6-8 hərbi qulluqçusu məhv edilib, çoxları yaralanıb. Bu hadisədən bir qədər sonra erməni tərəfi təkidlə atəşin dayandırılmasını xahiş etməyə başladı. Lakin onlar başa düşməlidirlər ki, azərbaycanlı hərbi qulluqçunun ölümü heç vaxt onlara bağışlanmayacaq. Erməni tərəfin çoxsaylı xahişlərinə, mən deyirdim, yalvarışlarına, bu hadisənin rusiyalı sülhməramlıların məsuliyyət zonasında deyil, Kəlbəcər istiqamətində baş verməsinə, rusiyalı sülhməramlıların da xahişlərinə baxmayaraq, saat 21:30-da mən müdafiə nazirine komanda verdim ki, atəş dayandırılınsın və erməni tərəfin çoxsaylı yalvarışlarını götürməsinə imkan verilsin. Yəni, istər bu hadisə, istərsə də əvvəl baş ver-

miş hadisələr bu şəkildə sona çatıb - cinayətlər, təxribat, gizincə törədilən alçaq təxribatlar, Azərbaycan tərəfin cəza tədbirləri, sonra da atəşin dayandırılması barədə yalvarışlar. Nəticədə Azərbaycan yenə humanizm nümayiş etdirdi, lakin yalnız bizim fikrimizcə cəza əməliyyatının başa çatdırılması olması qənaətinə gələndən sonra.

Əslində, bizim hərbi quruculuğu davam etdirməyimiz bununla izah olunur. Burada bir neçə aspekt var. Birincisi, müharibə dövründə biz, əlbəttə, çoxlu sayda döyüş sursatından istifadə etmişik, indi biz onları bərpa etməliyik və bağlanmış yeni kontraktlar bizim üçün bunu təmin edir. Artıq silah və sursat tədarükü gedir. Növbəti məqam - müxtəlif xarakterli müasir silah sistemlərinin alınmasıdır. Biz bu məsələyə həmişə böyük əhəmiyyət vermişik. Ona görə ki, hərbi texnologiya inkişaf edir və biz həmişə ən yaxşı texnologiyaları almaq istəyirik. Bildiyiniz kimi, bizə silah satmaq istəyənlərin sayı baxımından problemimiz yoxdur. Üçüncüsü - Silahlı Qüvvələrin döyüş qabiliyyətinin artırılması. İkinci Qarabağ müharibəsi Böyük Qələbə ilə yanaşı, həm də əməliyyatlar aparılması sahəsində böyük təcrübə deməkdir. Bu, Silahlı Qüvvələrin təlim şəraitində deyil, əməli işdə yoxlanmasıdır və bizim Silahlı Qüvvələrə bu yoxlamadan şərfəle çıxırlar. Bununla belə, ikinci Qarabağ müharibəsi bizim bundan sonra nə etməli olduğumuzu, hərbi infrastrukturum hansı elementlərinin bizim tərəfimizdən ya istifadə edilməməsinə, ya çox məhdud formatda istifadə edilməsinə, ya da onların zəif olmasını göstərdi. Bu da böyük təcrübədir. Lakin indi dediklərimdən artığını məlum səbəblərə görə deyə bilmərəm. Komando qüvvələrinin yaradılması bizim hərbi potensialı təkmilləşdirmə elementlərindən yalnız biridir və lakin çox vacib elementdir. Bu proses başlanıb və artıq dediyim kimi, davam etdiriləcək.

Xüsusi təyinatlı qüvvələr ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə özlərini ən yaxşı cəhətdən göstərdilər. Mən bunu dəfələrlə demişəm. Buna görə də həmin qüvvələrin təkmilləşdirilməsi, həmçinin xüsusi təyinatlı yeni qüvvələrin yaradılması vəziyyətin dikte etdiyi zərurətdir. Söhbət revansist cəhdlərindən gedir. Söhbət ondan gedir ki, bir ildən, iki ildən, beş ildən sonra nə olacağını bilmirik. Bu gün Ermənistan ordusu tamamilə bərdə vəziyyətdədir və ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə olduğundan daha artıq dərəcədə bizə müqavimət göstərməyə qabil deyil. Biz Ermənistanda həm öz qüvvələri, həm də onların tərəfdaşlarının köməyi ilə bütün hərbi quruculuq cəhdlərini çox diqqətlə izləyirik.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV: Sülh müqaviləsi imzalanarsa da, imzalanmasa da, biz öz hərbi gücümüzü daim artıracacağıq

(Əvvəlki 2-ci səhifədə)

Buna görə mən səmimi və açıq demişəm ki, eğer bizim təhlükəsizliyimizə azacıq da olsa təhdid görsek, bu təhdid harada, Ermənistan ərazisinin hansı dərinliyində olsa da, biz onu dərhal, sadəcə, məhv edəcəyik. Bunu hamı, ilk növbədə, Ermənistan rəhbərliyi bilməli və başa düşməlidir.

Beləliklə, bizim gördüyümüz tədbirlər nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə nümayiş etdirildiyindən daha güclü olacaq. Hərçənd, artıq hamının bildiyi kimi, bizim nümayiş etdirdiyimiz həm mütəxəssislərin, həm də bir sıra ölkələrin ictimaiyyətinin gizlətmədiyi heyranlıq doğurub. Bu gözəlməz və gizlədilməyən heyranlıq, əlbəttə, bizdə, hər kədə qürur hissi doğurub. Lakin, eyni zamanda, biz, necə deyirlər, qürrelənməməli, lovğalanmamalı, özlərini böyük döyüşçülər hesab edən, lakin, əslində, sprintdə yeni rekordlar müəyyən etmiş böyük sprinterlər olan erməni tərəfin səhvlərini təkrarlamamalıyıq. Əlbəttə, belə olmayacaq, lakin hər halda indi mənim hərəkatlarımız, o cümlədən hərbi quruculuq çərçivəsində hərəkatlarımız reallıqlardan kənara çıxmağa yönəlib. Biz nə lazımdırsa onu etmişik, ləyaqətlə, şərəflə, ədalətlə etmişik və gələcək haqqında, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin xalqımızı və dövlətimizi bütün mümkün təhlükələrdən qoruya bilməsi barədə düşünməliyik. Fikrimcə, müharibədən sonrakı dövr, - ötən bir il ərzində çox hadisələr baş verib, özü də təkçə Ermənistan münasibətdə deyil, - nümayiş etdirib ki, biz özümüzü layiqincə qorumağı bacarıyıq.

- Cənab Prezident, Ermənistan revanşizmi meyillərinə toxundunuz. Bu məsələ ilə bağlı Sizin fikrinizi öyrənmək istərdim. Erməni mətbuatında daim revanşist meyillər hiss olunur. Sanki kimlərsə onilliklər boyu, xüsusən Robert Koçaryanın, Serjik Sarkisyanın vaxtında olan mifləri - Ermənistan ordusu, "böyük Ermənistan" miflərini bərpa etməyə çalışır. Sizin fikrinizcə, bu qüvvələrin məqsədi nədir və bu, nə ilə nəticələne bilər?

- Bəli, mən də bunu, təbii ki, izləyirəm. Deyə bilərəm ki, Ermənistan revanşist meyillər təkçə keçmiş hakimiyyət nümayəndələri tərəfindən yox, eyni zamanda, indiki hakimiyyət nümayəndələri tərəfindən özünü büruzə verir. Çünki biz görürük ki, birincisi, dediyim kimi, müharibədən sonrakı dövr ərzində hərbi təxribatlar və bir neçə dəfə belə cəhd edilmişdir - həm noyabr ayında, ondan əvvəl, dünən və istisna deyil ki, bundan sonra da belə cəhdlər ediləcək. Təbii ki, Ermənistan rəhbərliyi və bütövlükdə cəmiyyəti müharibədəki məğlubiyyətindən hələ özüne gələ

bilməyib. Onlara elə bir ciddi psixoloji zərbə vurulub, psixoloji cəhətdən elə zədələniblər ki, onların indi bütün ideoloji əsasları darmadağın edilib. Yəni, onların uydurduqları və özləri inandıqları bütün miflər dağıdılib. Onu biz 44 gün ərzində göstərmişik. Ona görə belə meyillər Ermənistan ictimaiyyətində var və istənilən hakimiyyət ictimai rəylə hesablaşmalıdır. Ona görə belə meyillər davam edəcək. Bu, birincisi.

İkincisi, onu da biz unutmamalıyıq ki, indiki hakimiyyət eğer bu gün özünü daha konstruktiv aparırsa, faktiki olaraq müharibədən əvvəlki dövrdə müharibənin qaçılmaz olmasını şərtləndirirdi. Axı "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə" deyən indiki hakimiyyətin təmsilçisidir, "Yeni torpaqlar uğrunda yeni müharibə" ilə bizi hədələyən indiki hakimiyyətin təmsilçisidir. Cıdır düzündə oynayan, Azərbaycan xalqının heysiyyətinə toxunan indiki hakimiyyətin təmsilçisidir. Yəni, indi biz indiki hakimiyyətin davranışına baxmamalıyıq, özümüzü aldatmamalıyıq. Məhz onlar Azərbaycan ərazilərini daim işğal altında saxlamaq fikrində idilər, məhz indiki hakimiyyət dırnaqarası qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın parlamentini Şuşaya köçürmək istəyirdi və həтта orada binanın daş işləri də artıq tamamlanmışdı. Biz onu yerlə bir etdik. İndiki hakimiyyət nümayəndələri deyirdi ki, biz dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ respublikası" ilə danışıqlar aparmalıyıq və dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ respublikası" danışıqlar masasında olmalıdır. Yəni, Koçaryan-Sarkisyan yox, məhz indiki hakimiyyət. Ona görə yenə də deyirəm, biz heç vaxt indiki hakimiyyətin xoş sözlərinə aldanmamalıyıq. Heç vaxt unutmamalıyıq ki, biz hansı qonşu ilə qonşuluqda yaşayıyıq. Sərhəddə törədilmiş təxribatlar da bundan qaynaqlanırlar. Onlar bizi yenə də sınağa çəkmək istəyirlər. Ola bilsin, dünənki təxribatın mənsəyi də son vaxtlar MDB məkanında baş vermiş hadisələrdir və hesab edirlər ki, bunların imkanları artıb, yaxud da hardansa dəstək ala bilərlər. Amma unutmamalıdır ki, İkinci Qarabağ müharibəsindəki kimi, kimin onlara yardım edəcəyindən asılı olmayaraq, biz istədiyimizə nail olacağıq və heç kim bizi dayandıra bilməz, heç nə bizi dayandıra bilməz. Bizı dayandıran sadəcə odur ki, üçüncü müharibə istəmirik, bu, bizim planlarımızda yoxdur. Biz istəyirik ki, müharibə dövrü başa çatsın, istəyirik ki, normal əlaqələr yaradılsın, Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, nəhayət, tanıсын. Biz bunu istəyirik. Amma eğer biz görsek ki, dediyim kimi, bizim üçün təhlükə var, o təhlükə elə yərinədə məhv ediləcək.

O ki qaldı Ermənistan müxalifətinə, yəni, özünü müxalifət adlandıran Sarkisyan-Ko-

çaryan cütlüyünə, əlbəttə, o insanlarda Azərbaycan xalqına qarşı o dərəcədə nifrət var ki, onlar öz çirkin əməllərindən əl çəkmək istəməzlər. Halbuki İkinci Qarabağ müharibəsi onların məğlubiyyəti idi. Çünki biz onların ordusunu məhv etmişik. Paşinyan iki ildə nə ordu yarada bilərdi, nə ordu dağıda bilərdi. Bu, Koçaryan-Sarkisyan ordusu idi ki, biz o ordunu məhv etmişik. Onların hər ikisi müharibə zamanı Xankəndiyə gəlmişdilər və orada guya müqavimət hərəkatına rəhbərlik etmək istəyirdilər. Görəndə ki, artıq Azərbaycan Ordusu Şuşaya yaxınlaşır, oradan qorxaqcasına qaçmışdılar. Yəni, onlar fəraridirlər, onlar yalançı qəhrəmandırlar. Onlar ancaq dinc əhaliyə qarşı müharibə apara bilərdilər. Onların hər ikisi Xocalı qatilləridirlər. Onlar elə bil ki, Siam əkiləridir. İkisi də partiya işində olublar, ikisi də Gevorkovun əlaltıları olublar, ikisinin də namizədliyi Bakıda, Mərkəzi Komitədə təsdiqlənib. Atam Xankəndinə gələndə ikisi də onu orada ayaqüstə qarşılayıb əl çalırdılar. Bunların Ermənistan-Azərbaycan, erməni-Azərbaycan xalqlarının dostluğu haqqında nə qədər çıxışları var. Yəni, onlar Azərbaycan çöreyini yeyib və çöreyi dizüstə olan nankorlardır. Birinci Qarabağ müharibəsində, sadəcə olaraq, özlərindən belə bir mif yaratmışdılar ki, guya bunlar müharibə qəhrəmanlarıdır. Mən dedim, onların sinələrində olan o demirdümlərin yeri zibil yeşiyidir. Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi onu göstərdi ki, kim kimdir. Birinci Qarabağ müharibəsində onlar dinc əhaliyə qarşı vuruşurdular, soyqırımı, qətləmə törətmişdilər. O vaxt Azərbaycan Ordusu müqavimət göstərmək iqtidarında deyildi. Amma bu dəfə biz onları diz çökdürdük və onlar öz miskin ömürlərinin sonuna qədər məğlub olmuş fərarilər kimi yaşayacaqlar. Əlbəttə ki, belə adamlar istənilən fərsetdən istifadə edib zərbə vurmağa hər an hazır olan adamlardır. Amma onlar da bilməlidirlər, indiki hakimiyyət də bilməlidir və istənilən hakimiyyət bilməlidir ki, Ermənistan bizim qabağımızda heç vaxt dayanıb bilməz. Yenə də deyirəm, bizi heç nə dayandıra bilməz. Bizı dayandıran yeganə amil odur ki, biz müharibə istəmirik. Məhz buna görə dünən saat 21:30-da mən Müdafiə Nazirliyinə göstəriş verdim ki, atəşi dayandırın. Mən bu göstərişi verməsəydim, bu gün də onların vəziyyəti daha ağır olacaqdı. Yəni, biz daha göstərdik ki, bizim səbrimizlə oynamasınlar. Ümid edirəm ki, bu cəhd, bu təxribat cəhdi sonuncu cəhd olacaq. Olmasa, yenə də nəticə eyni olacaqdır.

- Cənab Prezident, bu gün rəsmi Bakı Yerevan sülh təklif edir. Amma Sizin qeyd etdiyiniz kimi, Ermənistan yenə zaman-zaman təxribatlara əl atır. Siz may

ayında, noyabrda və dünən baş verən ciddi toqquşmalar barədə danışdınız. Belə halların bir daha baş verməməsi üçün Azərbaycan hansı rıçaqlardan istifadə edəcək və delimitasiya, demarkasiya ilə bağlı bu il hansı tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulur?

- Biz, əslində, bu sülh gündəliyini onlara təqdim etmişik və delimitasiya ilə bağlı, eğer o baş tutarsa, ondan sonra demarkasiya ilə bağlı çox aydın təkliflər irəli sürmüşük. Bildiyiniz kimi, ilkin mərhələdə Ermənistan cavab vermirdi, nə he, nə yox deyirdi. Yəni, bu, bir daha onu göstərir ki, Ermənistan rəhbərliyində gələcəklə bağlı açıq-aydın təsəvvür yoxdur. Bizim siyasətimiz isə tam aydındır - istər müharibə ilə bağlı, istər keçmiş Qarabağ münaqişəsinin baş vermiş həlli ilə bağlı, istər gələcəklə bağlı. Biz təklif etmişik ki, hər iki ölkə bir-birinin ərazi bütövlüyünü tanıсын, sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı işlərə start verilsin, kommunikasiyaların açılması prosesinə start verilsin və sülh müqaviləsi imzalanсын. Yəni, sülh müqaviləsinin imzalanması 100 faiz qərarlı olmasa da, hər halda, müharibə riskini böyük dərəcədə minimuma endirir. Halbuki biz onu da bilməliyik ki, istənilən sülh müqaviləsi Ermənistan üçün, sadəcə, kağız parçası ola bilər. İndi imzalanarsa da, imzalanmasa da, biz dediyim kimi, öz hərbi gücümüzü, qüdrətimizi daim artıracağıq və artırmalıyıq. Ermənistan tərəfi isə tərəddüd edir. Yenə də bu, onu göstərir ki, rəsmi dairələr bu məsələ ilə bağlı öz fikrini hələ formalaşdırma bilməyib. Bir tərəfdən, onlar başa düşürlər ki, sülh müqaviləsi olmasa və güclü Azərbaycan mövcud olduqda halda onların müəyyən narahatlığı ola bilər. Digər tərəfdən başa düşürlər ki, sülh müqaviləsi imzalanarsa, orada mütləq hər iki ölkənin bir-birinin ərazi bütövlüyünü tanıması müddəası olmalıdır və onlar buna hazır olmalıdırlar. Ona görə, bilirsiniz, necə deyirlər, iki daş arasında qalıblar. Ancaq seçim etməlidirlər, düzgün seçim etməlidirlər. Mən demişəm, bizim xoşniyyətli davranışımız şərt deyil ki, əbədi olacaq və şərt deyil ki, bu təkliflər əbədi masa üzərində qalacaq. Eğer bizim ərazi bütövlüyümüzü tanımaq istəməyilsə, o zaman biz də onların ərazi bütövlüyünü tanımayacağıq. Bizim Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımağa üçün bəlkə də yüz dəfə daha çox əsasımız var, neinki onların bizim ərazi bütövlüyümüzü tanıması üçün. Çünki hər kəs artıq bunu yaxşı bilir, dünya ictimaiyyəti də bilir ki, 1920-ci ilin noyabr ayında tarixi torpağımız Zəngəzur bizdən ayrılıb Ermənistanla birləşdirildi, Göyçə də həmçinin. İrəvan şəhəri 29 may 1918-ci ildə Ermənistanla verildi. Yəni, bizim Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımağa üçün, necə deyirlər, bir

çox amillərimiz var. Amma buna baxmayaraq, gələcək sülh naminə, ölkələr arasındakı əlaqələrin qurulması naminə biz buna hazırıq. Amma mən qərarlıya verə bilmərəm ki, bu, altı aydan sonra da eyni olacaq. İstəməzlər, yaxşı, onda olmasın, onda görərik nə olacaq.

- Çox üzr istəyirəm, qısa bir dəqiqəyə. Müqavilə təhlil apardıq, yəni, Ermənistan tərəfindən davamlı təxribatlar, indiki hakimiyyətin hərəkatlarında mütərəddidlik, qeyri-davamlı proseslərin baş verməsi. Qeyd etdiyiniz məsələ - sülh sazişi və ölkələrin bir-birinin ərazilərini tanıma məsələsinin, fikrinizcə, perspektivi görünür, yoxsa yox?

- Yox, mən bunu görmürəm. Çünki Ermənistan tərəfindən hələlik hər hansı bir cavab verilməyib bu təklifə. Kommunikasiyanın açılması ilə bağlı artıq cavab verilib. Baxmayaraq ki, biz bu məsələni gündəliyə salanda ona da etiraz edirdilər. İndi hər kəs bunu yaxşı xatırlayır ki, həm demir yolunun tikintisinə, xüsusilə avtomobil yolunun tikintisinə etiraz edirdilər və deyirdilər ki, yox, bu, olmayacaq. Sonra mən müsahibələrimin birində dedim ki, istəsə də, istəməsə də biz bunu edəcəyik. Bunu deyəsən aprel ayında demişdim və nəticə etibarilə indi avtomobil yolunun, Azərbaycanla Naxçıvan Muxtar Respublikası arasındakı avtomobil yolunun çəkilişinə də razılıq verib. Yəni, mən demək istəmirəm ki, biz onları məcbur etmişik, biz heç bir zor tətbiq etməmişik. Ola bilər ki, bizim, necə deyirlər, siyasi addımlarımız, diplomatik addımlarımız, eyni zamanda, bölgədə gedən proseslər göstərir ki, bunu artıq təkçə Azərbaycan yox, bir çox region ölkələri istəyir. Ona görə bu tarixçəyə nəzər salsaq görərik ki, Ermənistanın mövqeyində dəyişiklik baş verir. Ona görə istisna edilmir ki, bu gün inkar etdiyiniz sülh müqaviləsinin imzalanmasına da nə vaxtsa hazır olacaq. Ancaq yenə də deyirəm, elə bilməsinlər ki, biz daim onlardan sülh tələb edəcəyik. Biz, sadəcə olaraq, regionun gələcəyi naminə və müharibə riskinin sıfıra endirilməsi naminə bu təklifi edirik. Yenə də deyirəm, eğer Ermənistan buna hazır deyilsə, onda bu, olmayacaq. Olmasa nə olacaq? Heç nə. Biz nə itirəcəyik? Heç nə itirməyəcəyik, nə bu gün, nə sabah. Bəlkə də əksinə. Amma itirən tərəf Ermənistan olacaq.

- Cənab Prezident, bu gün biz açıq-aşkar görürük, Siz də dəfələrlə vurğuladığınız ki, Qarabağ münaqişəsi artıq keçmişdə qalıb. Şübhəsiz, bu, yeni geosiyasi reallıq yaradır. Sizin rəyiniz necədir, bəzi ölkələrin, beynəlxalq təşkilatların, siyasi liderlərin bu yeni reallığı necə qəbul etmələri Sizi qane edirmi?

(Ardı 4-cü səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV: Sülh müqaviləsi imzalanarsa da, imzalanmasa da, biz öz hərbi gücümüzü daim artıracacağıq

(Əvvəli 3-cü səhifədə)

- Bəli, deməliyəm ki, müharibənin başa çatmasından bir il keçəndən sonra beynəlxalq birliyin reaksiyası məni qane edir. Lakin deməliyəm ki, bu, çox cəhətdən bizim fəaliyyətimiz nəticəsində baş verib. Ona görə ki, müharibə qurtarılan sonra, elə ertəsi gün mənim tapşırıqla biz işə başladığımız ki, müharibənin nəticələri bütün beynəlxalq birlik tərəfindən qəbul edilsin. Yəni, biz, belə deyək, birçə gün də həm ərazilərin bərpası baxımından, həm də artıq dediyim kimi, yüzlərlə kilometrlik sərhədin qaydaya salınması, beynəlxalq birliyin bunu qəbul etməsi baxımından nail olduğumuz işləri dayandırmamışıq. Bu iş tədricən gedib, lakin hər halda biz buna nail olmuşuq. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin ilk bəyanatlarını yada salsaq görərik ki, onlar yeni reallıqlardan tamamilə uzaq idi. Biz orada vaxtaşırı həm münaqişə mövzularını, həm də digər qəbul edilməz məsələləri görürdük. Lakin sonradan, onların bəyanatlarına baxsaq, indi artıq həm 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanata, həm də başqa sənədlərə istinadları görərik. Yəni, reallıq artıq üstünlük təşkil edir. Bir də ki, bilirsiniz, Azərbaycan artıq o ölkə deyil ki, onun mənafehinə etinasızlıq göstərsin. Əlbəttə, biz heç vaxt özümüzü şişirtməmişik və şişirtməli deyilik, lakin lazımda qiymətləndirmək də gerek deyil. Biz öz konstitusion hüquqlarımız çərçivəsində, BMT-nin Nizamnaməsi, Helsinki Yekun Aktı çərçivəsində yeni reallıq yaratmışıq və hamı bu reallıqla hesablaşmalıdır. Bu, asan məsələ deyildi. Bu, ictimaiyyətə görünməyən iş idi. Ona görə ki, biz bu işi açıq şəkildə görə bilməzdik. Əks halda özümüzə ziyan vura bilərdik. Ona görə bu, daimi iş idi. Nəticədə bu gün beynəlxalq təşkilatlar - BMT, Qoşulmama Hərəkatı, ATƏT, Avropa İttifaqı, MDB bu reallıqları tamamilə qəbul ediblər. Biz bunu həm formal mənada, həm də xalis ünsiyyətdə görürük. Üstəlik, mən beynəlxalq strukturların çoxsaylı rəhbərləri və dövlət başçıları ilə əlaqədə olarkən müşahidə edirəm, indi biz öz haqq işimizə qat-qat artıq dəstək görürük. Bəli, amma bunlar hər şey başa çatandan sonra belə olub. Əlbəttə, çoxları bizə deyir ki, siz haqlı idiniz, siz hər şeyi düzgün edirdiniz, biz həmişə sizin tərəfinizdə olmuşuq. Lakin nədənsə çoxları bu barədə susmağı üstün tuturdu. Amma bilirsiniz, həmişə qaliblərin dostları çox olur. Biz bunu tarixdə dəfələrlə görmüşük, lakin hər halda bu, müsbət addımdır, xüsusən deməliyəm ki, buna ikinci Qarabağ müharibəsinin necə getməsi də yəqin ki, təsir göstərib. Biz o müharibəni ləyaqətlə, kişi kimi, beynəlxalq humanitar normaları pozmadan aparmışıq. Mən dəfələrlə demişəm,

erməni tərəfdən dinc əhali arasında itki az olub. Olan qurbanlar da yalnız müharibədə iştirak edən dinc vətəndaşlar olub. Erməni tərəfi isə alçaqcasına hücumlar edib, bizim şəhərlərimizi daim bombalayıb. Təkcə Tərtər 16 min mərmə düşüb. Təsəvvür edin, kiçik bir şəhər və 16 min mərmə. Bəs Gəncə, bəs Şuşa, "Skad"lar, "İskəndər"lər!

Müharibənin daha bir epizodu barədə hələ danışmamışam. Yəqin ki, bu söhbət ilk dəfə biz Zəngilan istiqamətində Ermənistanla sərhədə doğru irəliləyəndə və Ağbend qəsəbəsinə bir neçə kilometr qalan vaxt olub. Biz məlumat aldığımız ki, erməni tərəfi Rusiya tərəfinə müraciətə xahiş edib ki, Rusiyanın Gümrüdəki hərbi bazasının kontingentinin bir hissəsi oraya, sərhədə, Zəngilana ezam edilsin. Bunu onunla əsaslandırmaq istəyirdilər ki, guya Azərbaycan Ermənistan ərazisinin Mehri hissəsini ələ keçirmək niyyətindədir. Hərçənd bizim belə niyyətimiz yox idi. Bununla belə Gümrüdəki Rusiya bazasının çox mühüm kontingenti oraya ezam edildi. Bu operativ informasiya bizdə vardı. Bu hadisə baş verəndən dərhal sonra erməni silahlı qüvvələri rusiyalı hərbi qulluqçuların arxasından Azərbaycan qoşunlarını atəşə tutmağa başladılar. Orada məsafə çox kiçik idi, buna görə onlar minomyotlardan da atəş açırdılar. Orada biz tələfat verdik. Lakin, təbii ki, biz cavab verdik və dərhal Rusiyaya müraciət etdik ki, Azərbaycan rusiyalı hərbi qulluqçuları atəşə tutur. Bu dərəcədə alçaqlığı təsəvvür etmək olarmı? Yeri gəlmişkən, Rusiya tərəfi sonralar, artıq bizimlə kontaktlarda bu hadisəni eyni ilə mənim kimi qəbul edirdi: bu, alçaqlıqdan başqa bir şey deyil. Yəni, istəyirdilər ki, biz erməni mövqelərinə cavab atəşi açmaqla rusiyalı hərbi qulluqçulara ziyan vuraq, onlar öz məqsədlərinə çatınsınlar və Rusiyanı bu müharibəyə cəlb etsinlər.

Müharibə dövründə baş verən çox hadisələr erməni tərəfinin hərəkətlərinin alçaq xarakterinə sübutdur. Hətta öz hərbi qulluqçularına münasibətdə. Səngərlərdə, maşınlarda, yük maşınlarında zəncirlə bağlanmış vəziyyətdə ölən erməni hərbi qulluqçularını nə qədər tapdıq. Ermənistanın hərbi və siyasi komandanlığı fərarilərin yerindəcə güllələnməsi barədə göstəriş vermişdi. Bütün bu informasiya bizdə var. Ona görə ki, biz təkcə Qarabağda deyil, Ermənistan ərazisinin çox hissəsində də bütün məkanı izləmişik. Buna görə baş verənlər haqqında mötəbər informasiyaya malik idik. Yeri gəlmişkən, indi də belədir.

Düşünürəm ki, bu amil də rol oynayıb. Fikirimcə növbəti amil odur ki, biz işğaldan azad edilmiş ərazilərə dərhal müxtəlif ölkələrdən olan diplomatların, jurnalistlərin, ictimaiyyət nümayəndələrinin

səfərlərini təşkil etdik. Onlar hamısı şokda idi. Elə biz hamımız da. Orada olan hər birimiz, sadəcə, şok vəziyyətinə düşürdük. Ona görə ki, biz vandalizmin və barbarlığın miqyasını bilmirdik. Bu da ermənilərin bütün ideoloji konsepsiyasını tamamilə alt-üst edirdi ki, guya onlar sivil xalqdır, qədim xalqdır, barbar müsəlmanların əhatəsində qalıblar, Qafqazda xristianlığın nəticəsi olan nəcib xalqdır. Məgər nəcib xalq belə hərəkət edə bilermi? Ölüləri qəbirdən çıxarıb onların qızıl dişlərini çıxartmaq, qəbirüstü daşları sındırmaq qonşu ölkələrə satmağa aparmaq, məscidləri dağıtmaq, orada donuz saxlamaq. Biz bütün bunları göstərdik, hərçənd heç nə göstərməyə ehtiyac yox idi, sadəcə, adamların oraya gəlməsi lazım idi ki, özləri baxıb görsünlər. Mən hələ işğal dövründə müsəlman ölkələrə müraciətə deyəndə ki, ermənilər dəhşətli hadisələr törədirdi, bütün müsəlmanların müqəddəs ziyarətgahlarını təhqir edirdilər, bəlkə də çoxları buna inanmırdı, lakin indi özləri bunu gördəndən sonra necə qəbul edəcəklər? Yəni, burada baş verənlərin dərk edilməsində, bizim təkcə tarixi, hüquqi və siyasi baxımdan deyil, həm də xalis insanlıq baxımından haqlı olmağımızı dərk etməkdə daha bir dönüş baş verdi. Biz belə hərəkətlər etməmişik. Hazırda bizim nəzarətimizdə olan kəndlərdə, - mən ermənilərin yaşadığı kəndləri nəzərdə tuturam, - hər şey salamatdır. Bir il keçib, mən Hadrutda olmuşam, orada birçə binaya da toxunulmayıb. İşğal dövründə orada əsasən ermənilər yaşayırdı. Bu, ümumiyyətlə, Azərbaycan xalqının xarakterinə ziddir. Heç bir qəbirüstü daş sındırılmayıb, heç bir kilsə dağıdılmayıb. Amma yəqin bilirsiniz, UNESCO ilə bağlı epopeyanı deyirəm, onlar bizi az qala vandalizmdə təqsirləndirməyə çalışırdılar, düşüncülər ki, indi biz kilsələri dağıdacağıq. Biz ermənilərin buraya gəlməsi marşrutunu onlarla razılaşdırdıq. Onlar da, onlarla əlaqədə olan bəzi ölkələr də çox təkidlə buraya gəlmək istəyirdilər. Biz işğaldan azad edilmiş ərazilərə xarici diplomatların və əcnəbi jurnalistlərin səfərlərini təşkil edəndə, onlar bu kilsələrin və bu qəbirlərin yerində olduğunu görəndə UNESCO-nun gəlməsi mövzusu gündəlikdən çıxarıldı. Məsələ belədir. Biz bütün illər boyu onları dəvət edirdik. Cavab necə olurdu? Deyirdilər ki, UNESCO siyasi məsələlərlə məşğul olmur. İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan sonra onlar təkidlə buraya gəlməyi xahiş etməyə başladılar. Biz marşrutları razılaşdırdıq və sair. Bu müddətdə baş verənlər məlumdur. Onlar özləri də gördülər ki, biz heç nəyi dağıtmırıq, amma buraya gələndə dağıdılmış məscidlər, dağıdılmış qəbiristanlıqları, tarixi abidələri, dağıdılmış şəhərləri

görəcəklər, sadəcə, bunu kimin etdiyini deməyə məcbur olacaqlar. Deməli, bunu etmək istəmirlər. Bütün bu amillər, üstəgəl bizim fəal diplomatik işimiz bu reallıqların dünyada qəbul edilməsinə şərait yaratdı. Hesab edirəm ki, bu, böyük uğurdur. Ona görə ki, bu müharibədən sonra, əslində, biz müharibə başlayacağı halda nələr baş verəcəyi barədə dünya miqyaslı himayədarları olan Ermənistanın bütün proqnozlarını, bütün fərziyyələrini alt-üst etdik. Əlbəttə, düşünürəm ki, dünya Azərbaycan xalqının öz torpağına nə qədər sadıq olduğunu, hər şeyə - qurbanlar verməyə də, böyük riskə də nə dərəcədə hazır olduğunu gördü və bu amil də rol oynadı. Ona görə ki, sentyabrın 27-də ermənilərin himayədarlarının reaksiyasını həтта mən də - bunu bilən və ya güman edə biləcək adam da fərz edə bilməzdik. Bütün bunlar öz rolunu oynadı. Buna görə də bizim xalqımıza və ölkəmizə hörmət inanılmaz dərəcədə artdı. Biz bunu görürük. Bunu hər kəs, hər bir azərbaycanlı, Azərbaycandan uzaqda yaşayan hər kəs görür və hiss edir. İkinci Qarabağ müharibəsi təkcə ərazilərin azad edilməsi, təkcə milli ruhun oyanması və ləyaqət hissəsinin qaytarılması demək deyil, bu, çox böyük multiplikativ, müsbət effektidir və düşünürəm ki, daim müsbət təsir göstərəcək.

- Cənab Prezident, münaqişə dövründə ATƏT-in Minsk qrupu deyilən bir qrup da var idi, bayaq Siz də onu qeyd etdiniz. ATƏT-in bu Minsk qrupu faktiki olaraq 30 il müddətində heç bir irəliləyişə nail olmadı və Azərbaycan öz gücünə istər əlverişli, istərsə də BMT-nin məlum qətnamələrini özü təmin etdi. Münaqişə həll olunduqdan sonra isə Minsk qrupu bir neçə bəyanat verdi və ondan sonra yoxa çıxdı. Onlardan heç xəbər də yoxdur. Sizdə hər hansı məlumat varmı? Onlar nə işlə məşğuldurlar?

- Yox, mənə də məlumat yoxdur. Hesab edirəm ki, onlar indi yubiley tədbirlərinə hazırlanırlar. Çünki bildiyiniz kimi, Minsk qrupu 1992-ci ildə yaradılmışdır və bu il 30 illiyidir. Yəqin ki, bu tədbirlərin xatırlanması onları məşğul edir. Amma əgər bu zarafatları kənara qoysaq, hesab edirəm ki, onlar özləri üçün bir gündəlik formalaşdırmalıdırlar. Bu, bizim işimiz deyil. Halbuki, mənim təsəvvürüm var ki, onlar nə ilə məşğul olmalıdırlar və nə ilə məşğul olmalıdırlar. Nə ilə məşğul olmalıdırlar, mən deyə bilərəm. Onlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə məşğul olmamalıdırlar, çünki bu münaqişə həll olunub. Biz onların yerinə bu məsələni həll etdik. Onların görünməməsinin səbəbi də hesab edirəm ki, bundan qaçmaq istəyirdilər. Çünki onlar üçün nə qədər çətin olsa da, bu yeni

reallığı qəbul etməlidirlər. Bilməlidirlər ki, onlar bundan sonra Qarabağ məsələsi ilə məşğul olmayacaqlar. Çünki buna biz imkan verməyəcəyik. Biz bu münaqişənin bir tərəfi idik. Əgər bir tərəf deyir ki, bu münaqişə həll olunub, deməli, burada vasitəçiliyə yer qalmır və bizim mövqeyimiz onlara çatdırılıbdır. Nə ilə məşğul olacaqlar, yəqin ki, özləri fikirləşməlidirlər. Bildiyimə görə, indi həmsədrlərin arasında da əvvəlki dövrlərdəki kimi birlik yoxdur. Mənim mülahizələrim buna dəlalət edir. Həm bu ölkələr arasındakı münasibətlər son vaxtlar xüsusilə çox gərginləşib, eyni zamanda, keçmiş münaqişə və indiki vəziyyətlə bağlı onların fərqli fikirləri var. Məncə, onlar öz aralarında bir razılığa gələ bilmirlər. Hər halda onların fəaliyyətinin belə aşağı səviyyədə olması bizi qətiyyətlə narahat etmir, bəlkə də əksinə. Prinsipcə 30 il böyük iş stajıdır, pensiya ərəfəsindədirlər. Ona görə onlara uzun ömür, cansağlığı arzulayıram.

- ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkələrindən biri də Fransadır. Fransanın nəinki parlament nümayəndələri, hətta prezidentliyə bir neçə namizədləri də Ermənistan və qeyri-qanuni olaraq Qarabağa səfər etdilər və orada bir az qızıqdırıcı bəyanatlar verməyə başladılar. Bu bəyanatlar nəyi-sə dəyişə bilərmi?

- Yox, əlbəttə ki, yox. Hesab edirəm ki, bu bəyanatları verənlərdə bunu başa düşürlər ki, bu, heç nəyi dəyişməyəcək. Bu bəyanatların səbəbi də aydındır, növbəti prezident seçkilərində erməni təşkilatlarının səsini qazanmaqdır. Prezidentliyə namizəd xanım Pekresin Azərbaycan ərazisinə bu tərzi ilə xarakterli səfəri, ilk növbədə, Prezident Makrona qarşı edilən səfər idi. Mən, sadəcə olaraq, təəccüb edirəm ki, Prezident Makron müharibə zamanı Ermənistanı dəstək verən ən qabaqcıl siyasətçi idi və hətta məsələ o yerə çatmışdı ki, Fransa-Azərbaycan əlaqələri də artıq sual altına düşmüşdü. Buna baxmayaraq, bütün müharibə dövründə o, birmənalı şəkildə Ermənistan tərəfini tuturdu. Mən təəccüb edirəm ki, Paşinyan tərəfindən indi nə dərəcədə nankorluq göstərilir, ona əsas rəqib olan xanım Pekres Qarabağa göndərilir və beləliklə, erməni səsələrinin qazanılmasında onun daha böyük imkanları yaranır. Yəni, məni təəccübləndirən budur. İkincisi, bir daha demək istəyirəm ki, bu, heç nəyi dəyişməyəcək.

Prinsipcə siz də, yəqin Azərbaycan ictimaiyyəti də yaxşı bilir ki, müharibə dövründə və müharibədən sonra bu üç ölkə necə davranış sergiləyirdi. Rusiya siyasi nöqtəyi-nəzərdən tam neytral mövqe nümayiş etdirirdi.

(Ardı 5-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV: Sülh müqaviləsi imzalanarsa da, imzalanmasa da, biz öz hərbi gücümüzü daim artıracacağıq

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

Amerikadakı Tramp administrasiyası, ümumiyyətlə, bu məsələ ilə məşğul olmaq fikrində deyildi. Müharibə Tramp administrasiyasının məhz son aylarına təsadüf etdiyi üçün biz Amerika tərəfinin hər hansı bir mövqeyini görmədik. Avropa İttifaqı rəhbərlik səviyyəsində həm Ermənistan, həm Azərbaycan rəhbərliyi ilə telefon təmaslarında olmuşdur. Fransa isə birmənalı Ermənistan mövqeyini müdafiə edirdi. Azərbaycanla qarşı əsassız ittihamlar ifadə edirdi və əlbəttə ki, hər iki parlamentin palatasının qonardırma "Dağlıq Qarabağ respublikası"ni tanıması Fransa-Azərbaycan əlaqələrinə çox böyük zərbədir. Müharibədən sonra isə müəyyən müddət bu siyasət davam edirdi. Ancaq sizin sualınıza qayıtdıqda deyə bilərəm ki, Fransa da müharibənin nəticələrini qəbul edib və Prezident Makronun təşəbbüsü ilə keçən ay Brüsseldə üçtərəfli görüş keçirilmişdir. Bu görüş, eyni zamanda, Fransa-Azərbaycan əlaqələri üçün önəmli idi. Çünki biz bir çox məsələləri Prezident Makronla aydınlaşdırdıq. Hesab edirəm ki, normal münasibətlər formatına qayıtmaq üçün imkanlar var. Bilirsiniz, siyasətdə mən həmişə onun tərəfdarı idim ki, emosiyalara qapılmayım və emosiyaları siyasətlə heç vaxt qarışdırmaq olmaz. Bizim müharibədəki davranışımız da bunu göstərirdi. Gəncə, Tərtər, digər şəhərlər bombalanandan sonra biz eyni cavabı vermədik. Halbuki, siz də başa düşürsünüz ki, mən hansı hissləri keçirirdim. Eyni zamanda, beynəlxalq müstəvidə, indi necə deyirlər, Fransa başa düşür ki, səhv addım atıb, heç nə əldə etməyib. Sadəcə olaraq, öz addımları ilə və müharibədən sonrakı addımlarla Azərbaycan ictimaiyyətinin inamını itirib. Nəticə etibarilə, bax, Ermənistan hakimiyyəti onlara belə nankorluq göstərib. Azərbaycan isə faktiki olaraq, öz yolu ilə davam edir. Ona görə münasibətlərin normallaşması istiqamətində Fransa tərəfindən atılan addımlar bizim tərəfimizdən müsbət qarşılanır.

- Cənab Prezident, Azərbaycan cəmiyyətində ölkəmizdə müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlılarının fəaliyyəti ilə bağlı daim müəyyən suallar yaranır, yumşaq desək, suallar yaranır. Bu, xüsusən də Siz qeyd etdiyiniz kimi qeyri-qanuni səfərlər zamanı baş verən, cəmiyyətdə qıcıq və narahatlıq doğurur. Siz necə hesab edirsiniz, sülhməramlıların fəaliyyətini necə qiymətləndirirsiniz və bu cür halların qarşısını almaq üçün əlavə hansı alətlərdən istifadə etmək olar?

- Sülhməramlıların fəaliyyətini qiymətləndirmək üçün hesab edirəm ki, biz daha geniş prizmadan yanaşmalıyıq və əlbəttə ki, qıcıq doğuran məqamlar az deyil. Amma, eyni zamanda, onların müsbət funksiyalarını da qeyd etməmək ədalətsizlik olar. Onlar indi önəmli funksiyalarını yerinə yetirirlər. Eyni zaman-

da, onlar Kəlbəcər, Laçın rayonlarına bizim həm hərbiçilərimizin, həm də yüklərin göndərilməsini və daşınmasını müşayiət edirlər və prinsipdə deyə bilərəm ki, mən onların ümumi fəaliyyətinə müsbət yanaşıram. Yəni, keçən il bir çox şeylərə aydınlıq gətirdi, çünki, eyni zamanda, bizim Rusiya ilə əlaqələrimizdə yeni bir element yarandı, hansı ki, bu element yox idi. Azərbaycan-Rusiya əlaqələri həmişə çox müsbət olub. Amma keçən il bu əlaqələr daha da dinamik olub və təmaslar daha çox olub, o cümlədən prezidentlər səviyyəsində, müxtəlif səviyyələrdə. Bu, bizim əlaqələrimiz üçün bir yenilik idi və bu yenilik ikitərəfli əlaqələrə problem yarada bilərdi, ya da ki, ikitərəfli əlaqələri gücləndirə bilərdi. Mən deyə bilərəm, artıq keçən il, bu il təhlil edərkən sülhməramlı missiyanın Azərbaycan tərəfləri ilə münasibətləri ikitərəfli əlaqələrə müsbət təsir göstərmişdir. Ona görə bunu biz bilməliyik, Azərbaycan vətəndaşları da bilməlidirlər.

O ki qaldı qıcıq doğuran məsələlərə, əlbəttə, bu bizə də qıcıqlandırır və dəfələrlə belə qanunsuz səfərlər baş verdikdə rəsmi qaydada Rusiya tərəfinə irad bildirilir. Həm müdafiə nazirimiz öz həmkarına məktublər göndərərək dəfələrlə, həm sülhməramlı missiya rəhbərinə irad bildirilir və Valeri Pekresin son qanunsuz səfəri ilə bağlı da eyni addımlar atılmışdır. Bizə belə bir cavab verildi ki, biz görməmişik, bilməmişik, diqqətdən kənarda olub, o, hansısa adi bir maşında gəlib və sair. Halbuki, əlbəttə, bu, inandırıcı deyil və mən necə var elə də deməliyəm, müsbəti də, mənfini də. Bu, təşkil edilmiş səfər idi, çünki Valeri Pekres istədiyi müşayiətlə gedə bilməyib, çox məhdud sayda gediblər. Özun yanında Fransanın keçmiş xarici işlər naziri, avrokommisr Barnye, bir deputat olmuşdur. Onlar gizli şəkildə oraya gəldilər və qayıtdılar. Qayıdandan sonra artıq xəbər çıxdı, çünki yaqın ehtiyatlandırdılar ki, biz Laçın dəhlizində onları dayandıracığıq. Çünki əgər xəbərmiş olsaydı ki, onlar oradadırlar, biz onları geri buraxmayacağıq, birmənalı şəkildə. Laçın dəhlizi bizim nəzarətimiz altındadır. Siz Şuşada olmusunuz, görmüsünüz. Biz orada istənilən maşını saxlaya bilərik və heç kim bizə heç nə deyə bilməz. Ona görə belə hallar baş verir, buna yol vermək olmaz qətiyyətlə və buna son qoyulmalıdır. Məndə olan məlumata görə, Qarabağa gələn Ermənistan nümayəndələri sülhməramlı missiyaya xarici vətəndaşların səfərləri ilə bağlı müraciətlər edirlər. Orada ya icazə verilir, ya da ki, verilmir. Ümumiyyətlə, deyə bilərəm ki, həm giriş-çixışda, həm Xankəndidə, həm ətraf bölgələrdə baş verən bütün hadisələrdən bizim dəqiq xəbərmiş oluruq. Ona görə bizdən nəyisə gizlətmək, "görməmişik, bilməmişik" demək, qeyri-ciddidir.

Digər qıcıq doğuran məsələ odur ki, biz görürük, Qarabağa, Xankəndiyə və Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətində

olan digər yerlərə gələnlərin sayı gedənlərin sayı ilə böyük fərq təşkil edir. Daha çox insan oradan gedir. Biz bunu izləyirik. Bir şeyi də izləyirik ki, gedən maşınların 91 faizi, - bax, 91 faiz deməklə, o cümlədən mən bildirim ki, biz bunu nə dərəcədə dəqiqliklə bilirək, - yoxlanılır. Oradan çıxan maşınların cəmi 46 faizi yoxlanılmışdır. Yəni, bu, nəyi göstərir? Onu göstərir ki, Rusiya sülhməramlı qüvvələri çalışırlar, giriş sərbəst olsun, çıxışda isə müəyyən problemlər olsun. Yəni, o maşını dayandırırırlar, sorğusuala tuturlar və sair. Yəni, istəyirlər ki, insanlar oradan gətməsinlər. Bu isə təsadüfən ola bilməz. Biz maşınların da, insanların da sayını bilirək, nə qədər insan girib, nə qədər çıxıb və bu da qəbul edilən məsələ deyil. Bizdə olan məlumata görə, müharibə dövründə oradan çıxmış əhəlinin 38 mini İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra qaayıbdır və qaayınlardan 11 mini oranı həmişəlik tərk edib. Dəqiqləşdirilmiş məlumat görə, indi Rusiya sülhməramlılarının nəzarətində olan ərazidə 27 min insan yaşayır. Bax, bu iki məsələ istisna olmaqla, bütövlükdə, yenə də deyirəm, onların funksiyasını mən müsbət qiymətləndirirəm. Ciddi insidentlər olmamışdır. İnsidentlər Ermənistan-Azərbaycan sərhədində baş verib, yəni, o zonada ciddi insidentlər olmayıb.

- Cənab Prezident, icazə-nizlə Zəngəzur dəhlizi məsələsinə qayıdaq. Bir daha vurğuladınız ki, hansı yolla olursa-olsun, bu dəhliz açılacaq və biz bir müddət əvvəl ötən ilin yekunlarından danışıq. Ötən il də artıq siyasi-diplomatik müstəvidə biz bunun ritorikaya daxil olduğunu gördük, Brüssel səfərinizdə media nümayəndələri bu ifadəni işlətdi. Hətta ötən il mülki aviasiya sahəsində olmaq şərti ilə biz Zəngəzur dəhlizi üzərindən, hava məkanından artıq dəhlizin açıldığını gördük. Bəs, quru yolla açılma mərhələsi hansı yerdədir?

- Hava məkanından istifadə etmək məsələsinə gəldikdə, onu da bildirməliyəm ki, biz bu dəhlizdən Ermənistandan icazə almadan istifadə etdik. Bunu hər kəs bilsin, biz onlardan icazə almamışıq. Bu, bizim hüququmuzdur, bu, beynəlxalq dəhlizdir. Dünya aviasiya sistemində qaydalar var, yəni, mövcud olan dəhlizdən istifadə etmək olar. Biz qərara gəldik ki, bundan da istifadə edək, Zəngəzur dəhlizinin hava versiyasını həyata keçirək. Naxçıvana uçan təyyarələr həm vaxta, həm də yanacaqqa qənaət edirlər. Amma əsas məsələ, əlbəttə ki, bu deyil. Əsas məsələ artıq bu dəhlizi açmaq idi.

Bildiyiniz kimi, Ermənistan tərəfi bu Zəngəzur dəhlizi ifadəsinə çox böyük qısqançılıqla yanaşır. Bilmirəm, nəyə görə? Amma deyə bilərəm ki, bu terminin - təvazökarlıqdan uzaq olsa da, - müəllifi mənəm. Nə üçün mən bunu məhz Zəngəzur adlandırdım? Ona görə ki,

birincisi, bu, Zəngəzurdur, bunun tarixi adıdır. Azərbaycan toponimidir, necə ki, Zəngilan, Zəngəzur, Zəngi çayı, - hansı ki, ermənilər indi Razdan adlandırdılar, - Azərbaycan toponimidir. İkincisi, biz bu dəhlizə, sadəcə olaraq, dəmir yolu kimi baxmırıq. Çünki bu dəhlizdən həm dəmir yolu keçəcək, həm avtomobil yolu keçəcək. Bizim planımızda var, gələcəkdə oradan Naxçıvana elektrik xətləri çəkilir. Çünki bizim elektrik enerjisi ilə bağlı çox böyük ixrac planlarımız var. Mən qeyd etdim ki, sabah 240 meqavatlıq külək elektrik stansiyasının təməli qoyulacaq. Cəbrayıl rayonunda 240 meqavatlıq yeni güneş stansiyasının tikintisi ilə bağlı xarici investitorlar artıq bizə rəsmən müraciət edib. Xudafərin, Qız qalasında biz 140 meqavat elektrik enerjisi əldə edə bilərik. Kəlbəcər və Laçında isə 10 min meqavata yaxın potensial var, külək və enerji gücləri almaq imkanımız var. Ona görə biz elektrik xətləri də nəzərdə tuturuq. Ondan sonra ola bilsin ki, qaz xətləri də oradan keçsin. Bir xətt Qafandan, bir xətt Mehridən keçə bilər. Bir xətt Qarakilsədən keçə bilər, onlar Sisyan adlandırdılar. Ona görə Zəngəzur dəhlizi bütün Zəngəzur bölgəsini əhatə etməlidir. Ermənistan tərəfi, bildiyiniz kimi, ilkin mərhələdə həm bu söz ifadəsinə etiraz edirdi, həm də ki, bütövlükdə buna etiraz edirdi. Hətta bu gün də belə Ermənistan siyasi məkanında bu dəhlizin Ermənistan üçün əlverişsiz olması ilə bağlı fikirlər var.

Biz isə ardıcıl olaraq bu məsələnin həlli ilə bağlı çalışmışıq. Bildiyiniz kimi, Rusiya, Azərbaycan, Ermənistan Baş nazirlərinin müavinləri səviyyəsində işçi qrup fəaliyyət göstərir. Onun başlıca vəzifəsi budur. Bu işçi qrup Ermənistan ərazisində olub və avtomobil yolunun mümkün olan marşrutlarını da incələyib. Çünki Ermənistan tərəfi ilkin mərhələdə qeyd edirdi ki, orada avtomobil yolu çəkmək mümkün deyil. Halbuki biz bilirək ki, bu, mümkündür və sovet vaxtında belə bir layihə var idi. Sovet vaxtında Ermənistan bu layihəyə etiraz edirdi və qeyd edirdi ki, bu, mümkünsüzdür. O vaxt Heydər Əliyev Moskvada Siyasi Büronun üzvü idi və sovet hökumətinin Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini idi. Məhz onun göstərişi və təklidi ilə Ermənistanın o vaxtkı rəhbərliyi - birinci katib və hökumətin rəhbəri məcbur olub bu layihəyə icazə verdilər. Necə icazə verdilər? O vaxt Dövlət Plan Komitəsi və digər aidiyyəti qurumlar yerində tanış oldular və bunu artıq plana salmışdılar. Avtomobil yolunun tikintisi də artıq başlanmışdı. Baxın, ermənilər hələ o vaxt istəmirdilər ki, Azərbaycan ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında avtomobil bağlantısı olsun. Hələ o vaxt buna müxtəlif bəhanələrlə etiraz edirdilər. Yəni, bu imkanlar var. Bu gün bu işçi qrup da bunu təsbit edib. Ermənistan isə ilkin mərhələdə dəmir yoluna elə bil ki, razılığını verdi. Ondan sonra

avtomobil yolunun çəkilişinə razılığını verdi. Artıq bu, təsdiqləndi. Hazırda avtomobil yolunun marşrutu məsələsi müzakirə olunur, haradan keçəcək. Bizim əsas şərtimiz ondan ibarətdir ki, ən qısa marşrut olmalıdır və ilin bütün fəsilərində bu marşrutdan istifadə etmək mümkün olsun. Çünki orada həm hava şəraiti bəzi yerlərdə əlverişsizdir, həm relyef. Bax belə. Bu dəhlizlə bağlı məsələ bu yerdədir.

Onu da bildirməliyəm ki, bizim söylərimiz nəticəsində artıq bu termin beynəlxalq leksikona da daxil edilib. Hətta qeyd etdiyiniz kimi, xarici jurnalistlər mənə sual verdikdə də Zəngəzur dəhlizi deyirlər. Bunu hər dəfə eşitdikcə, necə deyərlər, mənə çox xoş olur. Hər dəfə təxmin edirəm ki, Ermənistan tərəfi yaqın, yenə də başını divara vurur. Ona görə ki, bu, artıq beynəlxalq leksikona daxil edildi və əlbəttə, həyata keçiriləcək.

Bildiyiniz kimi, 3+3 formatı çərçivəsində də, - baxmayaraq, birinci görüş tanışlıq xarakteri daşıyırdı, - mən əminəm ki, ikinci görüşdə daha predmetli müzakirələr aparılacaq, ilk növbədə, kommunikasiyaların açılması ilə bağlı. Burada hər bir ölkənin fayda götürməsi göz önündədir. Sadəcə olaraq, Ermənistan öz anti-Azərbaycan, islamofob, anti-türk xislətlərindən əl çəkməlidir. Ermənistan da təbii olaraq bundan fayda götürə bilər.

- Cənab Prezident, Zəngəzurla bağlı biz bilir ki, Sizin şəxsi tarixçiniz də var. Siz Naxçıvana səfəriniz zamanı öz əcdadlarınızı ziyarət etdiniz. Şuşa azad olunduanda Fəxri xiyabanda Ulu Öndərin məzarını ziyarət etməyinizi bunun davamı hesab edə bilərsinizmi?

- Bəli, belədir. Mən təşəkkür edirəm ki, siz bunu belə qəbul etdiniz, bəli. Məhz bu idi mənim üreyimdə olan fikirlərim və üreyimdə olanlar mən hələ ki, deməməyəm. Amma babamın məzarını ziyarət etməklə, eyni zamanda, üreyimdə olan sözləri dedim. Baxmayaraq ki, mən babamı görmüşəm, o, həyatdan gedəndə mən hələ doğulmamışdım. Amma bildiyiniz kimi, o, Zəngəzurda doğulmuşdur, erməni etnik təmizləmə siyasətinin də qurbanı olmuşdur, onun ailəsi məcburən oradan köçüb Şahbuza, ondan sonra Naxçıvana yerləşmişdir.

Əlbəttə ki, biz əcdadlarımızın yolu ilə getməliyik. Onların ruhlarını həmişə şad etməyə çalışmalıyıq. Azərbaycan xalqının üstünlüyü ondadır ki, biz öz qədim ənənələrimizə sadıq. Bu nöqtəyi nəzərdən, hər birimiz üçün onun ailəsi, onun ulu babaları, əcdadları böyük əhəmiyyət kəsb edir, o cümlədən mənim üçün. Orada babamın məzarı önündə üreyimdə dediyim sözləri ola bilsin ki, nə vaxtsa dilə gətirəcəyəm.

Sonda jurnalistlər maraqlı müsahibəyə və vaxt ayırdığına görə dövlət başçısına təşəkkürlərini bildiriblər.

AZƏRTAC-in materialları əsasında

Müdafiə naziri Ali Hərbi Məktəbin şəxsi heyəti ilə görüşüb

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində olub.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin məktəbin ərazisindəki abidəsi önünə gül dəstələri qoyularaq xatirəsi hörmət və ehtiramla yad edilib.

Sonra hərbi məktəbin klubunda məktəbin zabit və kursantları, həmçinin professor, müəllim heyəti ilə görüş keçirilib.

Tədbirin əvvəlində ümummilli lider Heydər Əliyevin, eləcə də ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Dövlət Himni səsləndirilib.

Müdafiə naziri çıxış edərək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin

Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində qazanan Qələbənin tarixi əhəmiyyətini şəxsi heyətin diqqətinə çatdırıb. Müharibə zamanı qardaş Türkiyənin mənəvi və siyasi dəstəyinin vacib rol oynadığı xüsusi vurğulanıb.

Yeni tədris ilinin başlanması münasibətilə şəxsi heyəti təbrik edən nazir Vətən müharibəsində hərbi məktəbin yetirmələrinin qəhrəmanlıq və şücaətlərini yüksək qiymətləndirdiyini qeyd edib.

Müdafiə naziri Azərbaycan Ordusunda yeni texnologiyalardan istifadə olunmaqla aparılan kadr islahatlarının Ordumuzun daha da güclənməsində mühüm rol oynadığını bildirib.

Ali Hərbi Məktəbdə hərbi mütəxəssislərin hazırlıq proqramının Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə Universitetinin hərbi məktəblərində təbiiq olunan proqramlara uyğunlaşdırılmasını Azərbaycan Ordusunda peşəkar zabit kadrlarının hazırlanması istiqamətində atılan mühüm addımlardan biri olduğu qeyd edilib.

Sonra general-polkovnik Zakir Həsənov kursantların qayğıları ilə maraqlanıb, onlara tədrisdə və gələcək xidmətlərində uğurlar arzulayıb.

Sonda Müdafiə naziri hərbi təhsil sisteminin daha yüksək səviyyədə təşkili üçün müvafiq tapşırıqlar verib.

Azərbaycan və Türkiyə müdafiə nazirləri arasında telefon danışığı olub

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, yanvarın 12-si Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovla Türkiyə Milli Müdafiə naziri Hulusi Akar arasında telefon danışığı olub.

Hulusi Akar Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Kəlbəcər rayonu istiqamətində yanvarın 11-i Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdiyi təxribat nəticəsində hərbi qulluqçumuzun şəhid olması ilə bağlı başsağlığı verib.

H.Akar Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin hər zaman olduğu kimi, bu gün də haqq savaşında Azərbaycanın yanında olduğunu bildirib.

Müdafiə naziri Rusiya sülhməramlılarının yeni komandanını qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan ərazisində müvəqqəti yerləşdirilən Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin yeni komandanı general-mayor Andrey Volkovu qəbul edib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, görüşdə Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdirildiyi Qarabağ iqtisadi zonasındaki əməliyyat şəraiti müzakirə olunub.

Qeyd edək ki, general-mayor Andrey Volkovu general-leytenant Rüstəm Muradov təqdim edib.

“Biz istəyirik ki, Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası işləri mümkün qədər tezliklə başlansın”

Rusiya Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası işlərinin tezliklə başlanmasına tərəfdardır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Rusiya Federasiyasının xarici işlər naziri Sergey Lavrov bu fikri Rusiya diplomatiyasının 2021-ci ildəki fəaliyyətinin yekunlarına həsr edilmiş mətbuat konfransında söyləyib.

S.Lavrov deyib: "Biz istəyirik ki, Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası işləri mümkün qədər tezliklə başlansın. Bu, Qarabağ regionuna, münaqişənin nizamlanması məsələlərinə aid deyil. Bu, sırf ikitərəfli məsələdir. Artıq bir ilə yaxındır ki, biz delimitasiya və demarkasiya məsələləri üzrə komitə yaradaraq, bu komissiyada məsləhətçi olmağımızı təklif

edərək, Sovet İttifaqının formalaşmasının müxtəlif mərhələlərini, İttifaqın sərhədlərində və müttəfiq respublikalar arasındakı sərhədlərdə baş vermiş dəyişiklikləri əks etdirən xəritələrin Rusiya baş qərargahında və digər strukturlarda olmasını nəzərə alaraq bu işə başlamağı təklif edirik".

RF XİN rəhbəri bildirib ki, bu məsələ barədə özünün erməni həmkarı ilə söhbət

edib. Nazir daha sonra deyib: "Tərəflərin müvafiq təklifləri var. Ona görə ki, komissiya yaratmaq üçün ilk növbədə bu işin hansı şərtlərlə görülməsi barədə razılığa gəlmək lazımdır. Hazırda həmin şərtlər müzakirə edilir. Orada fikir ayrılıqları var. Bizim mövqeyimiz sadədir: əyləşmək və hələ razılaşdırılmamış bütün məsələləri rəsmən yaradılmış komissiya çərçivəsində həll etmək lazımdır".

Yolu azaraq Azərbaycan ərazisinə keçən S.Matevosyan geri qaytarılıb

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, yanvarın 13-də saat 16:00 radələrində Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Laçın rayonu ərazisində Surik Matevosyan adlı şəxsin yolu azaraq Azərbaycan sərhədini keçməsi müəyyən olunub.

S.Matevosyan Rusiya sülhməramlılarına təhvil verilib.

Azərbaycan Ordusunun kadr işləri üzrə heyətinin təlim-metodiki toplanışı keçirildi

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun 2022-ci il üçün təsdiq etdiyi plana əsasən, birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı hərbi təhsil müəssisələrinin kadr işləri üzrə heyətinin təlim-metodiki toplanışı keçirildi. Tədbirdə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan həmvətənlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Dövlət Himni səsləndirildi.

Toplantıda çıxış edən Şəxsi Heyət Baş İdarəsi rəisinin müavini - Kadrlar İdarəsinin reisi general-mayor Elçin Xəlilov ötən il ərzində kadr orqanı işçilərinin təkmilləşdirilməsi üzrə görülmüş işlər və 2022-ci ildə qarşıda duran vəzifələr barədə ətraflı məlumat verdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunda aparılan islahatların davam etdirildiyini və Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını xüsusi vurğuladı. "2021-ci il ölkəmiz və ordumuz üçün uğurlu il oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun yəni qurulması sahəsində əsaslı dəyişikliklərin həyata keçirilməsi davam etdirilir. Azərbaycan Ordusunun müasir texnologiyalara yiyələnmiş, strateji düşüncəyə malik, yüksək keyfiyyətli peşəkar kadr

heyəti ilə təmin olunması üzrə qarşıya qoyulmuş tapşırıqlar uğurla yerinə yetirilməkdədir. Vətən müharibəsində əldə olunan təcrübə Azərbaycan Ordusunun bütün fəaliyyət sahələrinə öz təsirini göstərmiş, ordumuzun döyüş qabiliyyətinin artırılması, qoşunların ştat strukturunun optimallaşdırılması, səfərbərlik hazırlığının təkmilləşdirilməsi üzrə islahatların aparılması üçün zəmin yaratmışdır. Azərbaycan Ordusunun müasir orduqların modelinə uyğun yeni inkişaf mərhələsinə keçməsi üçün təşkilati-ştat strukturu təkmilləşdirilib, Quru Qoşunları Komandanlığı, birliklərin tərkibində əməliyyat (komando) briqadaları yaradılıb. Əldə edilmiş təcrübələrin təhlili əsasında hərbi əməliyyatlar zamanı şəxsi heyətin vəzifələrə ixtisaslar üzrə planlaşdırılması bir daha öyrənilmiş və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin də təcrübəsi nəzərə alınaraq yeni təlimatların hazırlanmasında öz əksini tapmışdır. Azərbaycan Ordusunun komandir heyəti və qərargahlarının döyüş fəaliyyətlərinin ge-

dişində qoşunların idarə edilməsi üzrə qazandıqları praktiki təcrübə əməliyyat və döyüş hazırlığı tədbirlərinin məqsədyönlü təşkil edilib keçirilməsinə, xüsusilə də mütəxəssis hazırlığına öz müsbət təsirini göstərmişdir. Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin zabitlərinin iştirakı ilə Azərbaycanda və Türkiyədə təşkil edilən bir çox kurslara böyük sayda hərbi qulluqçunun cəlb edilməsi qısa zamanda mütəxəssis hazırlığını yeni pilləyə qaldırmağa imkan verib. Vətən müharibəsindən sonra yaranmış geosiyasi realiaqların təhlükəsizlik mülahizəsinə Azərbaycan Ordusunun döyüş imkanı və qabiliyyətinin artırılması istiqamətində işlərin davam etdirilməsini, səfərbərliyə və döyüşə hazırlamanın daim yüksək səviyyədə saxlanılmasını, bütün qoşun (qüvvə) növlərinin şəxsi heyətlə kompleksləşdirilməsi prosesinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılmasını və innovasiya texnologiyalarının tətbiqini, idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsini, şəxsi heyətdə vətənpərvərlik və döyüş ruhunun daha da yüksəldil-

məsini tələb edir. Azərbaycan Ordusunun kadr işləri üzrə cavabdeh şəxsləri bu istiqamətdə uğurlu fəaliyyətlərini tam məsuliyyəti ilə davam etdirir".

Döyüş qabiliyyətinin yüksək səviyyədə saxlanılması üçün Azərbaycan Ordusunun strateji düşüncəyə malik, bacarıqlı kadrlarla kompleksləşdirilməsi, peşəkar kadr heyətinin formalaşdırılması, inkişaf etdirilməsi və onların səmərəli istifadə olunmasını bütün səviyyədən olan idarəetmə subyektlərinin, o cümlədən kadr orqanı işçilərinin başlıca vəzifələrindən olduğunu bildirən idarə rəisi kadrların idarə edilməsində bir çox nailiyyətlərin əldə edildiyini və kadr idarəetmə sisteminin daha da təkmilləşdirildiyini qeyd etdi.

Kadr orqanlarının Müdafiə Nazirliyində mühüm xidmət sahələrindən biri olduğunu bildirən general-mayor Elçin Xəlilov 2022-ci il üzrə qarşıda duran əsas tapşırıqları toplantı iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı. Müzəffər Ali Baş Komandanın və Müdafiə nazirinin şəxsi heyət qarşısında qoyduqları vəzifə və tapşırıq-

ların layiqincə yerinə yetirilməsinə xidmət edən və ordumuzun güc və qüdrətinin daha da artırılmasına istiqamətlanmış fəaliyyətlərində onlara uğurlar arzuladı.

Toplantıda Azərbaycan Ordusunun kadr işləri üzrə cavabdeh zabitləri də ordumuzun döyüş qabiliyyətinin daim yüksək səviyyədə saxlanılması üçün kadr hazırlığı və kompleksləşdirmə üzrə həyata keçirilən fəaliyyətlər barədə məruzələrlə çıxış etdilər. Bu sahədə görülən bütün işlərin hərbi qanunvericilik aktlarının tələblərinə uyğun təşkil olduğunu bildirdilər. Azərbaycan Ordusunda kadrların idarə edilməsində görülmüş işlərin kadrların planlaşdırılması, seçilməsi, hazırlanması, qiymətləndirilməsi, karyera inkişafı, kadr potensialından səmərəli istifadə edilməsi və normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi istiqamətlərini əhatə etdiyini vurğuladılar. Qeyd edildi ki, kadrların idarə edilməsi üzrə əsas fəaliyyətlər kadr siyasətinin istiqamətləri üzrə qurulub, kadr potensialından səmərəli istifadə edilməsi, kadrların peşə sərəştəsi, şəxsi keyfiyyəti və qabiliyyətləri əsasında optimal yerləşdirilməsi, xidməti yüksəlişləri üçün bərabər imkanların yaradılması, karyera inkişafı ləngiyən zabitlərə müvəffəqiyyətli ola biləcəkləri digər ixtisaslar üzrə yenidən hazırlanması, həmçinin kadr idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi işlərinin həyata keçirilməsindən ibarətdir.

Çıxış edənlər 2022-ci ildə kadr idarəetmə sisteminin daha da təkmilləşdirilməsi, bu sistemin bütün normativ-hüquqi bazasının öyrənilməsi və hazırlanması istiqamətində fəaliyyətlərini daha məsuliyyətlə və qətiyyətlə davam etdirəcəklərini vurğuladılar.

**Baş leytenant
Mahmud MÖHBALİYEV
"Azərbaycan Ordusu"**

Hərbi qulluqçuların psixoloji sahədə maarifləndirilməsi üzrə tədbirlər keçirilib

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun tapşırığına əsasən, Şəxsi Heyət Baş İdarəsinin İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin psixoloqlarının Respublika Hərbi Prokurorluğunun və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndələri ilə birlikdə bölmələrdə şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji vəziyyətinin və sosial problemlərinin öyrənilməsinə, hüquq qaydalarının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsində komandirlərə köməkliklərin göstərilməsinə dair tədbirlər keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, tədbirlər çərçivəsində hərbi qulluqçuların fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi, əsəbi-psixi vəziyyətlərinin qiymətləndirilməsi, hərbi xidməti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, şəxsi heyətin sağlamlığının qorunması, hüquq qaydalarının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsi və digər mövzularda söhbətlər aparılıb, sosial-psixoloji testlər və fəaliyyətlərin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə komandir-reis heyəti ilə təlimat-metodiki məşğələlər keçirilib və tövsiyələr verilib.

Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzi tərəfindən əsgərlərlə növbəti görüş keçirilib

İllik fəaliyyət planına əsasən, Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzi tərəfindən hərbi hissələrdə keçirilən təbliğat-təşviqat işləri və mədəni-kütləvi tədbirlər davam edir. Mərkəz tərəfindən yaradılan səyyar təşviqat qrupları mütəmadi qarnizonda olur, işğaldan azad edilən ərazilərimizdəki hərbi hissələrin şəxsi heyəti ilə görüşürlər. Bu dəfə mərkəzin bir qrupu Xocavənd rayonu istiqamətində "N" hərbi hissəsinin ön xətt döyüş mövqelərində əsgərlərlə görüşüb.

Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularının mənəvi-psixoloji vəziyyətinə müsbət təsir göstərmək, şəxsi heyətin ruh yüksəkliyini, döyüş əzmini artırmaq və asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi məqsədilə bu tədbirdə müxtəlif yarışlar, oyunlar və viktorinalar keçirilib. Yarışlarda qalib olan əsgərlərə mükafatlar təqdim olunub.

"Əsgərə məktub" layihəsi çərçivəsində hərbi qulluqçulara çatdırılan məktublar onların böyük marağına səbəb olub. Onlar məktublarnın müəlliflərinə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Sonda şəxsi heyətə vətənpərvərlik mövzusunda musiqi nömrələri təqdim edilib.

"Azərbaycan Ordusu"

Yanğından mühafizə komandalarının təlim-metodiki toplanışı keçirilib

Müdafiə Nazirliyinin Maddi-Texniki Təminat Baş İdarəsinin Mərkəzi Əşya Bazasında qoşun növü, birlik, birləşmə və hərbi hissələrin yanğından mühafizə xidməti və yanğından mühafizə komandalarının rəisləri, həmçinin yanğından mühafizə üzrə müfəttişləri ilə təlim-metodiki toplanış keçirilib.

Müdafiə nazirinin qərarı ilə təsdiq edilən müvafiq təlimata uyğun təşkil olunan toplanışda heyət üçün "Əlverişsiz şəraitlərdə yanğından mühafizə üzrə xüsusiyyətləri" mövzusunda məşğələ keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir

ki, hərbi hissələrin yanğından mühafizə xidməti və yanğından mühafizə komanda rəislərinin, həmçinin yanğından mühafizə üzrə müfəttişlərinin bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi məqsədilə keçirilən məşğələdə aşağı

temperaturalarda, su çatışmazlığı, güclü külək və tüstülənmə zamanı yanğıların söndürülməsinə dair suallar müzakirə edilib.

Sonra "Tam döyüş açılışı" mövzusunda praktiki məşğələ keçirilib. Məşğələ

lən şərtlərinə görə şəxsi heyət "Həyəcan" signalı ilə şərti yanğı komandasını icra edib. Şərti yanğın yeri, əşya-əmlak saxlanıcı təyin olunub. Şərti yanğının söndürülməsi tapşırığı müvəffəqiyyətlə icra edilib.

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Türkiyə "HÜRJET" hərbi təyyarəsinin kütləvi istehsalına başlayacaq

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sədrliyi ilə Türkiyə Müdafiə Sənayesi İcra Komitəsinin növbəti iclası keçirilib.

İclasda Türkiyə Silahlı Qüvvələri və təhlükəsizlik birlikləri tərəfindən istifadə edilən yerli və milli sistemlərə yeni istehsal məhsullarının əlavə edilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib. İclasda ilk uçuşu 2023-cü ildə planlaşdırılan milli "HÜRJET" hərbi təyyarəsinin kütləvi istehsalına başlamaq barədə qərar qəbul edilib. İclasda, həmçinin müxtəlif hava, quru və dəniz platformaları, rabitə və informasiya sistemləri, döyüş sursatı və raketlər, ehtiyat hissələri və avadanlıqlar, modernləşdirilmə, logistika, kibertəhlükəsizlik və süni intellekt kimi sahələr üzrə müxtəlif layihələr barədə də qərar verilib.

İclasda qeyd olunub ki, Türkiyə bütün məsələlərə baxmayaraq yerli və milli sistem və texnologiyaların dizaynı, inkişafı və istehsalında qətiyyəti ilə hədəflərinə doğru möhkəm addımlar atmağa davam edəcək.

İraqdakı ABŞ hərbiçilərinin avtomobil karvanına hücum olub

İraqdakı ABŞ hərbiçilərinin avtomobil karvanına silahlı hücum olub. Hərbi avtomobillərin keçdiyi yola basdırılan bombanın partlaması nəticəsində hərbi texnikalara böyük ziyan dəyib.

Hadisə Kərkük vilayətində baş verib. ABŞ hərbiçiləri Bağdaddan Kərkükdəki hərbi hissə üçün ərzaq və digər ləvazimat apararkən hücum məruz qalıblar.

İraqda fəaliyyət göstərən müqavimət hərəkatı ABŞ hərbiçiləri ölkəni tərk etməyə məcbur edənə qədər mübarizəni davam etdirəcəklərini bildirdilər.

Qeyd edək ki, İraqdakı ABŞ hərbiçiləri intensiv şəkildə hücum məruz qalırlar. ABŞ hərbiçilərinin bu ölkədən çıxarılması haqqında İraq parlamentində qərar qəbul edilib. ABŞ-a hərbi kontingentini ölkədən çıxarması ilə bağlı mübarizə də edilib. Lakin ABŞ hərbiçiləri İraqı tərk etməyə tələsmirlər.

ABŞ raket sınağına görə Koreya Xalq Demokratik Respublikasına sanksiya tətbiq edib

ABŞ raket sınaqları seriyasına görə Koreya Xalq Demokratik Respublikasına (KXDR) sanksiya tətbiq edib.

Bu, Cozef Baydenin prezidentliyi dövründə ABŞ-ın Şimali Koreyaya tətbiq etdiyi ilk sanksiyadır.

Birləşmiş Ştatların maliyyə nazirinin terrorizm və maliyyə kəşfiyyatı üzrə müavini Brayn Nelson məsələyə dair bəyanatında bildirib ki, KXDR-in ötən ilin sentyabrından bəri keçirdiyi 6 raket sınağının hər biri BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini pozub. Sonuncu sanksiya Şimali Koreyanın kütləvi qırğın silahı və ballistik raket programına qarşı ABŞ-ın davam edən səylərinin bir hissəsidir.

Nazirin bəyanatında Birləşmiş Ştatların KXDR ilə dialoq və diplomatiya cəhdlərinə sadıq qaldığı, lakin Pxenyanın qanunsuz silahlanma programının ABŞ və beynəlxalq ictimaiyyət üçün yaratdığı təhlükəyə cavabının davam edəcəyi vurğulanıb.

AZƏRTAC-in materialları əsasında

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kiçik çavuş Adıgözəlov İsmixan Adıgözəl oğluna məxsus AD № 0033326 nömrəli şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Anqlo-Zənzibar müharibəsi: 1896-cı il avqustun 17-i Birləşmiş Krallıq və Zənzibar arasında başlayan və cəmi 38 dəqiqə davam edən müharibə tarixdə ən qısa müharibə sayılır. Müharibənin başlamasında isə məqsəd Britaniya yönümlü Sultan Hamad bin Tuvayinin öldürülməsi və Sultan Xalid bin Barqhaşın hakimiyyəti ələ keçirməsi idi. Müharibədə Xalidin tərəfdarlarından 500 nəfər öldürülüb, 1 nəfər britaniyalı dənizçi isə yaralanıb. Müharibədən sonra Sultan Xalid Şərqi Afrikaya qaçır. Sultan Hamad hökumətin başına keçir və beləliklə də Zənzibar sultanlığına son qoyulur.

Donuzu görə müharibə: 1859-cu ildə ABŞ və Britaniya hakimiyyətinin sərhədi olan San Xuan adalarında bir donuzun öldürülməsi səbəbindən müharibə başlayıb. Müharibə zamanı yeganə itki donuzun ölümü olub və tarixdə bu müharibəyə donuz və kartof müharibəsi deyilir.

1840-cı illərin sonlarında ABŞ və Böyük Britaniya arasında San Xuan adalarında sərhədlərin müəyyən edilməsi ilə bağlı mübahisə yaranır. 1846-cı il iyunun 15-də "Oreqon" müqaviləsi

Maraq dünyamız

Tarixin qəribə müharibələri

Tarixdə bəzən qeyri-ciddi səbəblərdən başlanmış münaqişə və müharibələr də olub. Onlardan bəzilərinə təqdim edirik.

ilə sərhədlər təyin edilir. 1856-cı ildə "Oreqon" müqaviləsinin şərtlərinə görə San Xuan adasında yaşayan amerikalı fermer bir dəfə bostanında irlandiyalı fermerə məxsus bir donuzun kartofları yediyini görür və bu hadisə bir neçə dəfə baş verir. Bundan əsəbləşən fermer donuzu güllə ilə öldürür.

Bundan xəbər tutan irlandiyalı fermer fermadakı bütün donuzları amerikalı fermerin bostanına buraxır. Beləcə iki fermer arasında mübahisə yaranır. Amerikalı fermer öldürdüyü donuzla görə irlandiyalı fermerə kompensasiya olaraq 10 dollar təklif etsə də, irlandiyalı fermer bu məbləğlə razılaşmayaraq 100 dollar istəyir. Amerikalı fermer isə bu məbləği ödəməkdən imtina edir. İrlandiyalının şikayəti əsasında Britaniya nümayəndəliyi onu həbs etməklə hədələyirlər. Ameri-

kali fermer də yaranan mübahisəyə görə öz dövlətinə müraciət edir. Beləliklə, iki dövlət arasında gərginlik yaranır. Nəhayət, 1872-ci ildə müharibə Amerikanın xeyrinə həll olunur.

İtkisiz müharibə: Niderland və İngiltərə arasında bu müharibə adaya görə baş verib. Bir güllə belə atılmadan 335 il davam edən müharibədəki hər hansı itki haqda məlumat yoxdur. 1986-cı ildə imzalanan sülh sazişi ilə müharibə sona çatıb.

Emu müharibəsi: 1932-ci ildə Avstraliya ordusu və emu dəvəquşuları arasında başlayan müharibə bir həftə davam edib. Həmin vaxtlarda Avstraliyanın qərbində həddindən çox emu dəvəquşuları yaşayırdı. Fermerlərin təsərrüfat sahələrinə ciddi ziyan vuran emular, həmçinin ərzaq və su qıtlı-

ğına səbəb olurdu. Məcbur qalan Avstraliya hökuməti emulara qarşı müharibə elan edir. Müharibədə hər bir əsgər iki pulemyotla silahlanaaraq nə az, nə çox 20000 emu öldürür.

Futbol müharibəsi: 1969-cu ildə Salvador və Honduras arasında "100 saatlıq müharibə" adıyla tanınan və 5 gün davam edən müharibə baş verir.

1969-cu ildə futbol üzrə dünya çempionatının seçmə mərhələsində pley-off zamanı Hondurasın Salvador tərəfindən məğlub edilməsi iki ölkə arasında müharibəyə səbəb olur. Bu ölkələr arasında miqrasiya və siyasi konfliktlərin olması müharibənin əsas səbəbi olsa da, Honduras kimi güclü heyətində ilk dəfə dünya çempionatına çıxacaq Salvadora uduzması vəziyyəti daha da gərginləşdirir. Salvador ordusu 1969-cu il iyulun 14-də Honduras üzərinə hücumu keçir. 5 gün davam edən müharibədə 3 minə yaxın insan həlak olur. Minlərlə insan evlərindən didərgin düşür. Amerika Dövlətləri Təşkilatının təkidli ilə iyulun 20-də iki ölkə arasında sülhün əldə olmasına nail olunur.

"Azərbaycan Ordusu"

Baş redaktorun müavini
kapitan
Məhəmməd NƏSİRLİ

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şofaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

baş leytenant
Mahmud MÖHBALİYEV

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
sahifələndirilərək "Hərbi Nəşriyyat"ın mətbəəsində hazırlanmış
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəlliflə qaytarılmır.
Qəzeti mod.gov.az saytıdan oxuya bilərsiniz.

Lisensiya № 361

Sifariş № 101

Nüsxə 4044